

Bruxelles, 17 octombrie 2016
(OR. en)

13026/16

CFSP/PESC 796
PE 99
COPS 292

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	12898/16
Subiect:	Raportul PESC - prioritățile noastre în 2016

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor „Raportul PESC - prioritățile noastre în 2016”, astfel cum a fost aprobat de către Consiliu la 17 octombrie 2016.

Raportul PESCE - prioritățile noastre în 2016**Introducere**

Înaltul Reprezentant a prezentat Consiliului European în iunie 2016 o Strategie globală pentru politica externă și de securitate a UE. A doua jumătate a anului 2016 este dedicată monitorizării și punerii în aplicare în cadrul domeniilor prioritare identificate în Strategia globală a UE, și anume în ceea ce privește consolidarea rezilienței și o abordare integrată a conflictelor și a crizelor, securitatea și apărarea, precum și consolidarea legăturii dintre politicile interne și cele externe, acordând atenție migrației, precum și combaterii terorismului. Lucrările privind punerea în aplicare a strategiei au loc pe baza unei foi de parcurs a ÎR/VP pentru punerea în aplicare și a concluziilor Consiliului în octombrie 2016. Sunt intensificate de asemenea eforturile în ceea ce privește comunicarea și diplomația publică, precum și pentru a spori reziliența publică împotriva manipulării informațiilor de către părți terțe și a mesajelor antieuropene, pentru a se adresa cetățenilor UE, precum și publicului țărilor terțe.

În 2016, PESCE se axează mai presus de toate pe continuarea căutării de soluții la crizele acute din vecinătatea UE, protejând și apărând totodată drepturile omului, și pe construirea și consolidarea păcii și a stabilității la nivel mondial, inclusiv prin intermediul misiunilor și operațiilor PSAC. La est, încălcarea de către Rusia a dreptului internațional și destabilizarea Ucrainei, pe lângă conflictele prelungite din regiunea extinsă a Mării Negre, constituie o provocare la adresa fundamentelor ordinii europene în materie de securitate. La sud, vor continua eforturile care se concentrează pe încheierea conflictului din Siria. În plus față de aprofundarea instabilității și insecurității regionale, criza din Siria are, de asemenea, un impact asupra UE pe plan intern, atât ca risc major în materie de securitate, cât și în ceea ce privește deplasările în masă ale persoanelor care se refugiază în zone considerate sigure.

UE se va axa de asemenea pe continuarea evoluțiilor pozitive, cum ar fi în Iran, unde aceasta își va continua activitatea cu privire la punerea în aplicare a Planului comun de acțiune cuprinzător (JCPOA) și de reînnoire a relațiilor bilaterale. Alte priorități includ continuarea activității UE în Libia. Pornind de la un rol deja activ în Africa, UE va continua să consolideze pacea și reziliența, inclusiv prin intermediul misiunilor și operațiilor PSAC. UE va continua, de asemenea, să dezvolte parteneriate de lucru în Asia Centrală și de Sud-Est și să promoveze relația transatlantică crucială. Conferința de la Bruxelles privind Afganistanul, din octombrie 2016, a reprezentat o ocazie importantă de promovare a păcii, stabilității și securității. UE va continua să coopereze cu Organizația Națiunilor Unite, recunoscând importanța unui sistem internațional bazat pe multilateralism.

Pentru a reflecta abordarea cuprinzătoare, prezentul raport include, după caz, trimiteri la politici și instrumente din afara PESC.

ARII GEOGRAFICE

EUROPA ȘI ASIA CENTRALĂ

Vecinătatea estică/Parteneriatul estic

O vecinătate estică democratică, stabilă și prosperă va rămâne o prioritate pentru UE. Abordarea UE privind Parteneriatul estic (EaP) va continua să consolideze principiile convenite în cadrul reuniunii la nivel înalt de la Riga din 2015 și prevăzute în cadrul revizuirii politicii europene de vecinătate (PEV). UE va depune eforturi pentru a menține caracterul integrator al cooperării multilaterale din cadrul Parteneriatului estic. Reuniunea ministerială a Parteneriatului estic din mai 2016 a discutat necesitatea de a continua reforma și stabilitatea în regiune, în vederea pregătirii următoarei reuniuni la nivel înalt din 2017.

În relațiile sale cu Georgia, Republica Moldova și Ucraina, UE va continua să se axeze pe punerea în aplicare a acordurilor de asociere (AA) respective, ceea ce va contribui la orientarea proceselor de reformă din aceste țări. AA au intrat în vigoare la 1 iulie 2016 pentru Georgia și Republica Moldova; Acordul de asociere cu Ucraina se aplică cu titlu provizoriu.

Liberalizarea vizelor, deja în vigoare cu Republica Moldova, va fi un important semnal concret al beneficiilor asocierii cu UE. În prima jumătate a anului 2016, Comisia a prezentat propuneri legislative de eliminare a obligativității vizelor pentru cetățenii georgieni și ucraineni care dețin pașapoarte biometrice, după confirmarea faptului că aceste țări au îndeplinit cu succes toate criteriile de referință stabilite în cadrul planurilor lor respective de acțiune privind liberalizarea vizelor.

În relațiile cu partenerii estici care nu urmăresc acorduri de asociere – Armenia, Azerbaidjan și Belarus – UE va dezvolta alternative atractive și reciproc avantajoase bazate pe valori comune și principii fundamentale ale UE pentru promovarea cooperării cuprinzătoare și a proceselor de reformă susținută în țările partenere din Europa de Est.

Situația economică a **Ucrainei** s-a stabilizat în mare parte datorită sprijinului UE și internațional. Deși a fost inițiată o gamă impresionantă de reforme, sunt necesare eforturi continue pentru a asigura punerea în aplicare și sustenabilitatea acestora, în special în ceea ce privește statul de drept, lupta împotriva corupției și crearea unui mediu propice pentru investițiile străine. UE va continua să încurajeze schimbările instituționale, modernizarea și stabilizarea în Ucraina prin dialogul politic periodic la nivel înalt și punerea în aplicare în timp util a programelor IEV. Cooperarea în domeniul energiei va continua, inclusiv negocierile cu privire la un memorandum de înțelegere privind un parteneriat strategic în domeniul energiei. Reuniunea la nivel înalt anuală UE-Ucraina și Consiliul de asociere care se va desfășura până la sfârșitul acestui an vor asigura un nou impuls pentru asocierea politică și integrarea economică a Ucrainei cu UE.

UE va continua să sprijine eforturile diplomatice în cadrul formatului Normandia și al Grupului trilateral de contact pentru punerea în aplicare deplină a acordurilor de la Minsk din 2014 și 2015, precum și să ofere sprijin financiar și în natură pentru misiunea specială de monitorizare a OSCE în Ucraina. UE își va menține angajamentul față de politica de nerecunoaștere a anexării ilegale a Crimeei și a Sevastopolului, care a condus și la măsuri restrictive împotriva Rusiei. UE va rămâne deschisă la toate contactele care au ca scop rezolvarea constructivă a problemelor comerciale (inclusiv represaliile adoptate de Rusia împotriva Ucrainei), deși convorbirile trilaterale UE-Ucraina-Rusia privind punerea în aplicare a acordului de liber schimb aprofundat și cuprinzător (DCFTA) s-au încheiat fără succes în decembrie 2015. Convorbirile trilaterale în domeniul gazelor în contextul pachetului de iarnă sunt monitorizate.

Instabilitatea politică din **Republica Moldova** în cursul anului 2015 a fost un obstacol major în calea progresului general privind agenda de reformă. În 2016, deși fragilă, Republica Moldova și-a recuperat stabilitatea odată cu numirea unui nou guvern în ianuarie. UE va continua să urmărească îndeaproape situația, astfel cum se prevede în concluziile Consiliului din februarie 2016, care se axează pe reforme-cheie extrem de necesare. UE rămâne pregătită să sprijine Republica Moldova, inclusiv prin acordarea de asistență tehnică și sprijin furnizat prin intermediul proiectelor, cum ar fi misiuni de evaluare inter pares și consilieri la nivel înalt. De asemenea, UE își menține angajamentul de a sprijini integritatea teritorială a Republicii Moldova în cadrul frontierelor sale recunoscute la nivel internațional, precum și de a sprijini în continuare procesul de soluționare a conflictului transnistrean și eforturile depuse de OSCE în acest sens.

În octombrie 2016, în **Georgia** au avut loc alegeri parlamentare. UE a salutat alegerile parlamentare din Georgia, care s-au desfășurat într-un mod în general pașnic și ordonat. În afara unor incidente de violență din preajma și din interiorul unor secții de votare, evaluarea preliminară a misiunii OSCE/ODIHR de observare a alegerilor a constatat că alegerile au fost competitive, bine administrate și au respectat libertățile fundamentale. UE așteaptă cu interes să colaboreze cu noul parlament și noul guvern alese în mod democratic după finalizarea procesului electoral și solicită tuturor reprezentanților aleși în noul parlament să colaboreze în interesul Georgiei. UE va continua să sprijine eforturile Georgiei de a depăși consecințele conflictului din regiunile separatiste ale Georgiei, Abhazia și Oseția de Sud, inclusiv prin intermediul activităților misiunii de monitorizare a UE și ale reprezentantului special al UE (RSUE) pentru Caucazul de Sud și criza din Georgia. Aceasta își va menține ferm angajamentul față de politica sa de a susține suveranitatea și integritatea teritorială a Georgiei în cadrul granițelor sale recunoscute la nivel internațional.

Accentul în relațiile UE cu **Armenia** se pune pe negocierea unui nou acord-cadru care va oferi un nou impuls pentru intensificarea relațiilor noastre bilaterale. În plus, noi priorități de parteneriat vor fi convenite în comun pentru a înlocui planul de acțiune PEV, care este depășit. În urma referendumului constituțional de anul trecut, este important ca Armenia să pună în aplicare noul Cod electoral și toate recomandările Consiliului Europei și OSCE cu suficient timp înaintea următoarelor alegeri parlamentare din 2017. UE va contribui, în calitate de donator principal, pentru a acoperi cea mai mare parte a sarcinii financiare pentru viitoarele alegeri parlamentare.

Dialogul UE cu **Azerbaidjanul** va avea ca obiectiv lansarea negocierilor cu privire la un nou acord cuprinzător. Deși s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește situația drepturilor omului din această țară, aceasta rămâne în continuare un motiv de îngrijorare. Azerbaidjan joacă un rol esențial în diversificarea aprovizionării cu energie a UE. Coridorul sudic al gazelor, odată finalizat, are potențialul de a crește cota Azerbaidjanului din piața UE a energiei și de a face din această țară un intermediar pentru aprovizionarea cu gaze provenind din părțile de est și sud ale Mării Caspice.

UE va continua să sprijine eforturile de mediere întreprinse de copreședinții Grupului de la Minsk al OSCE în vederea găsirii unei soluții negociate la conflictul din Nagorno-Karabah.

În februarie 2016, Consiliul a convenit să elimine majoritatea măsurilor restrictive aplicate **Belarusului**, recunoscând măsurile luate de această țară în ultimii doi ani care au contribuit de asemenea la îmbunătățirea relațiilor UE-Belarus. Totuși, UE rămâne îngrijorată cu privire la situația drepturilor omului, democrației și statului de drept în această țară. Condamnând aplicarea pedepsei cu moartea, UE solicită Belarusului să instituie fără întârziere un moratoriu oficial în materie de execuții, ca prim pas către abolirea pedepsei cu moartea. În prezent există o oportunitate ca relațiile UE-Belarus să dezvolte o agendă mai pozitivă, incluzând începerea lucrărilor privind acordul asupra priorităților comune ale parteneriatului. Asistența sporită a UE va fi orientată către eforturile de modernizare ale Belarusului. Etapele concrete parcurse de Belarus în sensul respectării libertăților fundamentale universale, a statului de drept și a drepturilor omului vor rămâne esențiale pentru conturarea viitoarelor relații UE-Belarus.

Rusia

Anexarea ilegală de către Rusia a Crimeei și Sevastopolului și destabilizarea permanentă a Ucrainei vor continua să aibă un impact asupra relațiilor cu UE. În conformitate cu rezultatul discuțiilor din cadrul Consiliului Afaceri Externe din martie 2016, care au stabilit cinci principii de acțiune, și cu concluziile Consiliului European din martie 2015, care au corelat durata măsurilor restrictive împotriva Rusiei cu punerea în aplicare deplină a acordurilor de la Minsk, Uniunea va continua dubla sa abordare de fermitate însoțită de acțiuni diplomatice.

Deși dialogul și cooperarea dintre UE și Rusia rămân limitate în absența unei soluționări a conflictului din Ucraina și sunt complicate și mai mult de acțiunile militare ale Rusiei în Siria din 2015, UE va menține canalele de comunicare deschise și va asocia selectiv Rusia în chestiuni în care există un interes clar al UE, precum Siria, Libia, procesul de pace din Orientul Mijlociu, Afganistan, Iran, precum și chestiuni globale. Sunt în curs, de asemenea, programe de cooperare regională și transfrontalieră.

UE va continua, de asemenea, să solicite Rusiei să își respecte angajamentele internaționale, cum ar fi cele privind respectarea suveranității și integrității teritoriale a altor țări, chestiunile ce țin de statul de drept și buna guvernare, precum și OMC. Având în vedere presiunea continuă asupra societății civile, situația problematică a drepturilor omului și restrângerea libertății mass-mediei în Rusia, Uniunea va continua să aducă în discuție chestiuni legate de drepturile omului cu interlocutorii ruși și va intensifica sprijinul pentru societatea civilă din Rusia, precum și contactele dintre popoarele noastre. UE a luat act de preocupările exprimate de OSCE/ODIHR cu privire la restricțiile aplicate libertăților fundamentale și drepturilor politice, mass-media ferm controlată și înăsprirea controlului asupra societății civile, precum și deficiențele legate de înregistrarea candidaților și cadrul juridic, care au afectat în mod negativ mediul electoral înainte de alegerile pentru Duma de Stat din Federația Rusă. UE se așteaptă ca autoritățile ruse să depună toate eforturile necesare pentru a aborda aceste preocupări, pe baza recomandărilor ODIHR. UE nu recunoaște anexarea ilegală a Crimeei și Sevastopolului de către Federația Rusă și, prin urmare, nu recunoaște desfășurarea alegerilor în peninsula Crimeea. De asemenea, UE se așteaptă ca toate statele care sunt în măsură să sprijine anchetarea și urmărirea penală a celor responsabili de tragedia zborului MH17 să procedeze astfel, așa cum se solicită în Rezoluția 2166 a Consiliului de Securitate al ONU.

Turcia

UE a depus eforturi în 2015 și 2016 pentru a consolida și dezvolta un nivel înalt de dialog și cooperare cu Turcia ca țară candidată și partener-cheie dincolo de criza migrației și a refugiaților, fapt demonstrat de intensificarea contactelor la nivel înalt între UE și Turcia încă din toamna anului 2015 și ca urmare a concluziilor Consiliului European din octombrie 2015. În timp ce acestea s-au axat în principal pe abordarea crizei refugiaților/migrației, ele au culminat la 29 noiembrie 2015 cu o reuniune la nivel înalt care a recunoscut importanța cooperării strânse dintre UE și Turcia cu privire la chestiuni de interes vital pentru ambele părți.

UE a condamnat cu fermitate tentativa de lovitură de stat din Turcia din 15 iulie 2016. Starea de urgență a fost ulterior anunțată la 21 iulie. În concluziile Consiliului din 18 iulie 2016, UE a condamnat cu fermitate tentativa de lovitură de stat, reiterând totodată sprijinul său deplin pentru instituțiile legitime din această țară, și a solicitat respectarea deplină a ordinii constituționale a Turciei, subliniind importanța prevalenței statului de drept. UE a subliniat necesitatea respectării democrației, drepturilor omului și libertăților fundamentale, precum și a dreptului tuturor la un proces echitabil, în deplină conformitate cu Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv Protocolul nr. 13 privind abolirea pedepsei cu moartea. În lumina acestor evenimente, UE va urmări aceste aspecte cu cea mai mare atenție, menținându-și angajamentul de a colabora cu o Turcie democratică, stabilă și favorabilă incluziunii pentru a aborda provocările comune.

Reuniunea la nivel înalt UE-Turcia din noiembrie 2015 a inițiat o cooperare reînnoită cu Turcia (negocieri de aderare redinamizate, accelerarea liberalizării vizelor, finanțare sporită în valoare de 3 miliarde EUR prin intermediul Instrumentului pentru refugiații din Turcia și activarea planului de acțiune comun privind gestionarea migrației și a refugiaților). De asemenea, s-a convenit că un dialog la nivel înalt structurat și mai frecvent este esențial pentru creșterea potențialului relațiilor UE-Turcia: reuniuni la nivel înalt periodice de două ori pe an; reuniuni periodice cuprinzătoare ale dialogului politic la nivel de miniștri/înalți reprezentanți/comisari, pe lângă Consiliile de asociere periodice; discuții periodice și cooperare cu privire la politica externă și de securitate, inclusiv în domeniul combaterii terorismului, precum și dialoguri la nivel înalt axate pe tematici esențiale precum economia și energia.

Reuniunea la nivel înalt a fost urmată de un dialog politic la nivel înalt UE-Turcia (HLPD), care a avut loc la Ankara la 25 ianuarie 2016. Cu această ocazie, s-a convenit asupra unui plan de lucru comun pe șase luni. În plus, HLPD a oferit oportunitatea de a discuta în mod cuprinzător și coerent toate aspectele-cheie de pe agendele ambelor părți pentru a contribui la pregătirea viitoarelor reuniuni la nivel înalt UE-Turcia. La 28 ianuarie 2016, un dialog la nivel înalt în domeniul energiei a avut loc la Istanbul. Un dialog economic la nivel înalt s-a desfășurat la 25 și 26 aprilie 2016 la Ankara și Istanbul. UE și Turcia au lansat măsuri pregătitoare privind actualizarea și modernizarea uniunii vamale, iar Comisia este în curs de finalizare a unui studiu de evaluare a impactului în vederea prezentării unui proiect de directive de negociere în al patrulea trimestru al anului 2016.

Urgența continuă a criza refugiaților și a migrației l-a făcut pe președintele Tusk să solicite o reuniune extraordinară a șefilor de stat sau de guvern cu Turcia. În urma unei prime reuniuni desfășurate la 7 martie 2016, cu Turcia s-a convenit la 18 martie 2016 asupra unei declarații comune, bazată pe planul de acțiune UE-Turcia, care vizează printre altele subminarea modului de operare al persoanelor care introduc ilegal migranți și eliminarea stimulentei pentru a căuta rute ilegale către UE, în conformitate cu dreptul UE și cel internațional. Conform ultimelor evaluări privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a declarației comune¹, scăderea semnificativă atât a trecerilor frontierei, cât și a deceselor de la intrarea în vigoare a declarației reprezintă o dovadă a rezultatelor concrete ale acesteia și, în special, a faptului că modul de operare al persoanelor care introduc ilegal migranți, exploatând migranții și refugiații, poate fi subminat. Deși volumul global al fluxurilor către Grecia rămâne mult mai mic decât înainte de declarație, acest lucru necesită o monitorizare atentă. Prin urmare, este important să se monitorizeze în permanență situația și să se ia măsuri preventive. Consolidarea comunicării și a schimbului de informații între autoritățile turce și omologii lor din UE va reprezenta un factor important în abordarea oricăror riscuri emergente. În cadrul UE, au fost luate măsuri pentru a proteja frontierele vulnerabile. În urma cererii de sprijin suplimentar formulate de autoritățile bulgare, Frontex și-a consolidat treptat prezența la frontierele Bulgariei cu Turcia (precum și cu Serbia). Turcia ar trebui să continue eforturile în direcția punerii în aplicare a declarației comune, într-un mod eficace și durabil. UE felicită Turcia pentru generozitatea de care dă dovadă prin găzduirea a peste două milioane de refugiați sirieni și prin felul în care se îngrijește de nevoile acestora.

Instrumentul pentru refugiații din Turcia a fost creat ca răspuns la nevoia de fonduri suplimentare semnificative pentru a sprijini refugiații sirieni din această țară. Instrumentul se axează pe asistența umanitară, educație, gestionarea migrației, sănătate, infrastructura municipală și sprijinul socioeconomic. Acesta este în prezent pe deplin operațional și o mare parte din totalul de 3 miliarde EUR prevăzute pentru perioada 2016-2017 a fost alocată. În ceea ce privește eliminarea obligativității vizelor pentru cetățenii turci, Turcia mai are încă de îndeplinit șapte din cele 72 de criterii de referință stabilite în foaia de parcurs privind liberalizarea vizelor. Regretând declarațiile unilaterale ale Turciei în acest sens, care nu produc efecte juridice, UE subliniază importanța punerii în aplicare depline și efective, în raport cu toate statele membre, atât a acordului de readmisie, cât și a foii de parcurs, inclusiv sub aspectul cooperării pe chestiuni legate de JAI și al accesului nediscriminatoriu fără viză pe teritoriul Turciei pentru cetățenii din toate statele membre ale UE.

¹ COM(2016) 634 final, 28 septembrie 2016.

La 9 septembrie 2016, s-a desfășurat la Ankara un dialog politic la nivel înalt, care a vizat evoluțiile privind diferite linii de cooperare, incluzând evoluțiile majore ale politicii externe, combaterea terorismului, migrația, energia și relațiile economice. UE și-a reafirmat sprijinul pentru poporul turc și instituțiile democratice, transmițând totodată un mesaj clar că Turcia trebuie să respecte statul de drept, să protejeze libertatea presei și să garanteze dreptul oricărei persoane la un proces echitabil și la respectarea garanțiilor procedurale. Situația kurzilor și chestiunea kurdă au fost, de asemenea, discutate. UE a declarat că toate formele de violență și atacurile teroriste trebuie oprite și trebuie depuse armele, acestea trebuind să fie însoțite de un proces politic.

În decembrie 2015, UE a luat act de intenția Comisiei de a prezenta documentele pregătitoare pentru o serie de capitole în primul trimestru al anului 2016, fără a aduce atingere pozițiilor statelor membre. UE a declarat de asemenea că Turcia poate accelera ritmul negocierilor de aderare, prin înregistrarea de progrese în îndeplinirea criteriilor de referință, îndeplinirea cerințelor din cadrul de negociere și respectarea obligațiilor sale contractuale față de UE. UE continuă să îndemne Turcia să se alinieze treptat la politica externă și de securitate comună a UE, în conformitate cu cadrul de negociere.

Este necesar ca Turcia să își asume, fără echivoc, angajamentul de întreținere a unor relații de bună vecinătate și de soluționare pașnică a diferendelor, în conformitate cu Carta Națiunilor Unite, inclusiv, dacă este necesar, prin sesizarea Curții Internaționale de Justiție. În acest context, Uniunea își exprimă din nou deosebita îngrijorare și îndeamnă Turcia să evite orice tip de amenințare sau de acțiune îndreptată împotriva unui stat membru sau orice sursă de fricțiune sau acțiuni care aduc atingere relațiilor de bună vecinătate și soluționării pașnice a diferendelor. Mai mult, UE subliniază din nou toate drepturile suverane ale statelor membre ale UE. Aceasta include, printre altele, dreptul de a încheia acorduri bilaterale și de a explora și exploata resursele naturale în conformitate cu acquis-ul UE și cu dreptul internațional, inclusiv Convenția ONU asupra dreptului mării, și subliniază de asemenea necesitatea respectării suveranității statelor membre asupra mării lor teritoriale și a spațiului lor aerian. Turcia este îndemnată să dea dovadă de reținere și să respecte suveranitatea Ciprului asupra mării sale teritoriale și drepturile suverane ale Ciprului în zona sa economică exclusivă.

În pofida apelurilor repetate, Turcia continuă să refuze să își respecte obligația privind punerea în aplicare integrală și nediscriminatorie a protocolului adițional la Acordul de asociere față de toate statele membre, a cărei îndeplinire ar putea impulsiona în mod semnificativ procesul de negociere. În absența progreselor cu privire la această chestiune, UE își va menține măsurile din 2006, care vor continua să afecteze evoluția generală a negocierilor. În plus, din nefericire, Turcia nu a înregistrat încă progrese în sensul normalizării necesare a relațiilor sale cu Republica Cipru. UE reamintește poziția sa privind aderarea statelor membre ale UE la organizațiile internaționale.

Luând act de evoluțiile încurajatoare recente din ultimul an și astfel cum se evidențiază în cadrul de negociere, UE se așteaptă ca Turcia să sprijine activ negocierile, având drept obiectiv o soluționare echitabilă, cuprinzătoare și viabilă a problemei cipriote în cadrul ONU, în conformitate cu rezoluțiile relevante ale Consiliului de Securitate al ONU și în acord cu principiile pe care se întemeiază Uniunea. Angajamentul Turciei și contribuția sa concretă la o astfel de soluționare cuprinzătoare rămân esențiale.

Balcanii de Vest

În 2016, atenția UE s-a concentrat pe abordarea următorilor factori politici de stabilitate și securitate: facilitarea în continuare a normalizării relațiilor dintre Kosovo* și Serbia, atenuarea riscurilor în materie de stabilitate ale polarizării politice din Kosovo și din fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, încurajarea statalității funcționale și a dezvoltării socioeconomice a Bosniei și Herțegovinei, consolidarea orientării Serbiei către UE și consolidarea în continuare a reformei și a statului de drept în Albania și în Muntenegru. UE își menține angajamentul față de perspectiva europeană a Balcanilor de Vest. UE va continua, de asemenea, să sublinieze, în cadrul dialogului cu țările relevante din Balcanii de Vest, așteptările sale de aprofundare în continuare a cooperării în privința chestiunilor de politică externă și a alinierii progresive la pozițiile de politică externă ale UE, în special cu privire la aspecte în care sunt în joc interese comune majore, cum ar fi măsurile restrictive.

* Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo.

Procesul de normalizare a relațiilor dintre Belgrad și Pristina (dialog facilitat de UE) trebuie să continue cu bună credință în cursul anului 2016 și ulterior, iar toate acordurile obținute în urma dialogului trebuie să fie puse în aplicare de către ambele părți. Reuniunile dialogului la nivel înalt dintre Pristina și Belgrad, facilitate de ÎR/VP, sunt așteptate să continue. În urma alegerilor din Serbia și Kosovo, există o nouă dinamică în acest proces. Noi progrese în punerea în aplicare a tuturor acordurilor obținute în urma dialogului rămân esențiale pentru a avansa perspectiva lor europeană.

În **Kosovo**, deși opoziția și-a pierdut unitatea pe care o avea înainte, polarizarea semnificativă, care ar putea cauza o reapariție a violențelor ocazionale din partea opoziției, va reprezenta un risc permanent în 2016. Mandatul misiunii Uniunii Europene de sprijinire a supremației legii (EULEX) a fost prelungit până în iunie 2018. Acordul de stabilizare și de asociere (ASA) dintre UE și Kosovo a intrat în vigoare la data de 1 aprilie 2016, iar primul Consiliu SA va avea loc înainte de sfârșitul anului 2016.

Kosovo a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește îndeplinirea cerințelor prevăzute în foaia de parcurs privind liberalizarea vizelor, care au făcut ca, în mai 2016, Comisia să înainteze o propunere oficială de înscriere a Kosovo pe lista țărilor scutite de viză în spațiul Schengen, pornindu-se de la premisa că, până la data adoptării acestei propuneri de către Parlamentul European și de către Consiliu, Kosovo va fi ratificat acordul cu Muntenegrul privind frontierele/linia de demarcație și își va fi consolidat bilanțul pozitiv în lupta împotriva criminalității organizate și a corupției. UE reamintește faptul că cele două criterii de referință rămase trebuie îndeplinite. De asemenea, UE reamintește că se poate aplica o clauză de salvagardare în eventualitatea nerespectării condițiilor relevante, la fel ca în cazul altor beneficiari ai liberalizării vizelor.

În urma deschiderii primelor două capitole de negociere cu **Serbia** în decembrie 2015, va fi important să se abordeze aspectele referitoare la statul de drept în cadrul negocierilor de aderare. Cele două capitole vizate (23 - Sistemul judiciar și drepturile fundamentale și 24 - Justiție, libertate și securitate) au fost deschise în iulie 2016, ceea ce ar trebui printre altele să încurajeze obținerea unui bilanț pozitiv în aceste domenii. UE încurajează Serbia să continue această dinamică favorabilă și să intensifice reformele legislative și punerea lor efectivă în aplicare în domeniile-cheie ale reformei sistemului judiciar, luptei împotriva corupției și a criminalității organizate, precum și în cel al libertății de exprimare și a presei. O atenție deosebită trebuie acordată respectării depline a drepturilor fundamentale, inclusiv protecției grupurilor celor mai vulnerabile, în special a populației rome, precum și punerii în aplicare efective a legislației privind protecția minorităților, a tratamentului nediscriminatoriu aplicat minorităților naționale pe tot teritoriul Serbiei, inclusiv în domeniul educației, al utilizării limbilor minoritare, al accesului la mass-media și la servicii religioase în limbile minoritare, precum și al combaterii discriminării pe motive de orientare sexuală sau de identitate de gen.

După alegerile generale anticipate din aprilie 2016, în care prim-ministrul Vucic a câștigat un sprijin clar pentru politica de urmărire a integrării europene, noul guvern trebuie să se axeze pe reforme-cheie. Va fi, de asemenea, important ca Serbia să mențină o atitudine constructivă față de toți vecinii săi și să rămână angajată pozitiv în inițiative de cooperare regională. UE va continua să îndemne Serbia să se alinieze treptat la politica externă și de securitate comună a UE, în conformitate cu cadrul de negociere.

În septembrie 2016, Consiliul a invitat Comisia să formuleze un aviz privind cererea de aderare a **Bosniei și Herțegovinei** la UE. Punerea în aplicare continuă și eficace a agendei de reformă și a planului său de acțiune, axate pe reforma socioeconomică, a statului de drept și a administrației publice, este esențială. UE va acorda o atenție deosebită punerii în aplicare a hotărârii Sejdic-Finci.

Protocolul privind adaptarea ASA pentru a ține seama de aderarea Croației la UE a fost parafat în iulie 2016. Mecanismul de coordonare privind afacerile UE, instituit în august 2016, va trebui să funcționeze în mod eficace, astfel încât reuniunile planificate ale Comitetului SA și ale Consiliului SA să își poată desfășura lucrările, având în vedere de asemenea procesul privind avizul Comisiei referitor la cererea de aderare la UE. Un nou acord cu FMI a fost semnat în septembrie 2016. Un vot al CSONU privind reînnoirea mandatului Operației militare a Uniunii Europene în Bosnia și Herțegovina (EUFOR ALTHEA) este prevăzut pentru luna noiembrie 2016. Bosnia și Herțegovina urmărește de asemenea realizarea de progrese privind aspirațiile sale de aderare la NATO.

Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei rămâne fragilă, iar alegerile generale anticipate (principalele patru partide convenind, în cadrul acordului politic facilitat de UE din iunie-iulie 2015, ca acestea să aibă loc la începutul lui 2016), după ce au fost amânate de două ori, sunt în prezent stabilite pentru 11 decembrie 2016. Totuși, guvernul va trebui să abordeze aspectele sistemice privind statul de drept expuse prin dezvăluirea supravegherii ilegale a personalităților. Neabordarea acestor preocupări ar putea cauza sporirea instabilității politice și a tulburărilor sociale. Procesul de la Kumanovo al suspectilor acuzați de terorism va continua. UE se așteaptă ca această țară să abordeze bune relații de vecinătate cu Grecia și Bulgaria, în conformitate cu concluziile Consiliului din decembrie 2015, și să transpună în practică angajamentul relevant asumat de către liderii principalelor partide politice în cadrul acordului din 2 iunie. UE va continua să urmărească îndeaproape situația și își va menține angajamentul față de procesul de aderare la UE a fostei Republici iugoslave a Macedoniei.

În **Muntele Negru**, guvernul și principalele partide de opoziție au convenit asupra unui sistem de partajare a puterii în primăvara anului 2016 în vederea organizării unor alegeri generale credibile în octombrie 2016, demonstrând maturitatea politică a țării. După deschiderea a încă două capitole în iunie, continuarea înregistrării de progrese de către Muntenegru în privința statului de drept, inclusiv prin obținerea unui bilanț pozitiv solid în lupta împotriva corupției și a criminalității organizate, este esențială pentru deschiderea și închiderea celorlalte capitole de negociere în vederea aderării. Membrii NATO au semnat Protocolul de aderare pentru Muntenegru în mai 2016, acesta fiind în curs de ratificare. Integrarea euroatlantică a acestei țări va avea un impact pozitiv asupra stabilității în întreaga regiune.

Albania a continuat să facă progrese constante în abordarea celor cinci priorități-cheie (reforma administrației publice, sistemul judiciar, combaterea corupției, combaterea criminalității organizate, drepturile omului, inclusiv protecția minorităților și punerea în aplicare a drepturilor de proprietate) identificate pentru deschiderea negocierilor de aderare. Trebuie să fie asigurată punerea în aplicare susținută, cuprinzătoare și integratoare a acestora. O serie de acte legislative majore pentru o reformă cuprinzătoare în vederea consolidării independenței și responsabilității sistemului judiciar au fost adoptate de Parlamentul Albaniei în vara anului 2016 și ar trebui să fie posibil ca această țară să înceapă măsuri serioase de punere în aplicare în cursul anului. Vor fi necesare noi eforturi cu privire la aceste priorități-cheie.

Pentru a contribui la abordarea aspectelor restante legate de **migrație** privind ruta Balcanilor de Vest, coordonarea și cooperarea strânsă cu țările din regiune va trebui să continue pe parcursul anului 2016, inclusiv continuarea asistenței furnizate pentru gestionarea frontierelor, pentru îmbunătățirea capacităților de primire și pentru combaterea rețelelor de persoane care introduc ilegal migranți. Planificarea de contingență privind rute de migrație alternative va trebui să fie instituită în restul țărilor din Balcanii de Vest, iar monitorizarea continuă, în special prin agențiile UE, reprezintă o prioritate în vederea reducerii eventualelor evoluții viitoare ale rețelelor de persoane care introduc ilegal migranți din regiune.

Cooperarea regională favorabilă incluziunii și **relațiile de bună vecinătate** vor rămâne esențiale pentru stabilitatea și perspectiva europeană a Balcanilor de Vest. Continuarea eforturilor de facilitare a incluziunii va rămâne necesară în 2016, în special în ceea ce privește inițiativele/forumurile regionale în domeniul statului de drept. Reuniunea la nivel înalt a procesului de cooperare în Europa de Sud-Est, desfășurată la 1 iunie la Sofia, precum și Conferința de la Paris din 4 iulie 2016, în cadrul Procesului de la Berlin (Reuniunea la nivel înalt a Balcanilor de Vest), au discutat chestiuni politice presante și au promovat conectivitatea în domeniul transportului și energiei în regiune și cu UE. Conferința de la Paris s-a axat de asemenea pe inițiative în domeniul tineretului, cum ar fi agenda pozitivă pentru tineretul Balcanilor de Vest lansată în 2015 în cadrul procesului Brdo-Brijuni. Programul pentru 2017-2019 al Consiliului de Cooperare Regională (CCR), care a fost aprobat în iunie 2016, va continua să sublinieze principii fundamentale, cum ar fi statul de drept, guvernanța economică și reforma administrației publice, pentru a se asigura o mai bună integrare între țările din Balcanii de Vest și alți membri ai CCR. UE va continua să sprijine inițiativele și structurile care consolidează cooperarea regională favorabilă incluziunii în Europa de Sud-Est și Balcanii de Vest.

UE a identificat Balcanii de Vest ca o regiune prioritară pentru acțiunea externă de **combateră a terorismului**. SEAE și serviciile Comisiei vor consolida cooperarea dintre agențiile UE și autoritățile relevante din Balcanii de Vest cu privire la combaterea terorismului/combaterăa extremismului violent, concentrându-se asupra eforturilor de coordonare prin intermediul inițiativei de combatere a terorismului în Balcanii de Vest, inițiată de Slovenia. SEAE, serviciile Comisiei și alte părți interesate vor pregăti un proiect de asistență regională pentru 2017-2019 privind combaterea terorismului, criminalitatea organizată și securitatea frontierelor în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare.

Europa de Vest

În ceea ce privește relațiile UE cu **Elveția**, 2016 este un an crucial. Constituția Elveției impune Consiliului federal să transpună până în februarie 2017 votul popular din 9 februarie 2014 în acte legislative de punere în aplicare. Aceste acte legislative riscă să fie incompatibile cu Acordul UE-Elveția privind libera circulație a persoanelor. Atât Elveția, cât și UE vor trebui să facă alegeri strategice. Natura relației noastre globale va depinde, în mod evident, de rezultatul acestui proces.

Cooperarea și schimburile strânse cu Elveția au continuat în domenii cum ar fi Caucazul de Sud (trimisul special al OSCE în Elveția), procesul democratic din Africa de Nord, procesul de pace din Orientul Mijlociu și Iranul. Deși nu există un acord de aliniere între UE și Elveția, această țară va continua probabil să se alinieze în mod autonom la pozițiile și măsurile UE.

Există o foarte bună și strânsă cooperare între UE și **Norvegia** în domeniul politicii externe, în special în ceea ce privește Orientul Mijlociu (Norvegia deținând președinția Comitetului ad-hoc de legătură), Siria, Rusia/Ucraina și chestiunile arctice. De asemenea, Norvegia este implicată în convorbirile de pace din Columbia (cofacilitator alături de Cuba). Norvegia va rămâne un partener-cheie în domeniile securității energetice, securității, migrației, combaterii schimbărilor climatice, soluționării crizelor, ajutorului pentru dezvoltare și promovării drepturilor omului.

Relațiile cu **statele de dimensiuni mici Andorra, Monaco și San Marino** au trecut la alt nivel de la deschiderea negocierilor privind unul sau mai multe acorduri de asociere la începutul anului 2015. Procesul de negociere va continua pe parcursul anului 2016 cu un amplu exercițiu de examinare a acquis-ului UE relevant în domeniul celor patru libertăți și dezbateră privind viitoarea arhitectură instituțională a relațiilor noastre.

Asia Centrală

În Asia Centrală, UE pune accent pe promovarea dezvoltării economice și a bunei guvernante pentru consolidarea stabilității regiunii, în conformitate cu **Strategia UE pentru Asia Centrală**, adoptată în iunie 2015. UE, în cooperare cu alte țări și organizații active în regiune, urmărește de asemenea să promoveze sinergii, în special cu Afganistanul. În plus față de dezvoltarea economică și buna guvernare, UE depune eforturi pentru a promova în continuare cooperarea în sectoarele educației, aspectelor legate de apă și mediu și statului de drept, precum și protecția sporită a drepturilor omului. Există o puternică relație instituțională consacrată care se manifestă prin dialogul politic și de securitate la nivel înalt din mai 2016 și reuniunea ministerială UE-Asia Centrală din 4 octombrie.

Va fi important să se asigure aplicarea provizorie reușită și ratificarea Acordului consolidat de parteneriat și cooperare cu **Kazahstan**. **Kârgâzstan** se îndreaptă spre alegeri prezidențiale în 2017, iar un transfer democratic reușit al puterii va reprezenta un exemplu important pentru întreaga regiune. **Uzbekistan** intră în era post-Karimov și va fi important ca UE să stabilească contacte cu noii lideri ai celei mai populate țări din Asia Centrală. **Tadjikistan** se confruntă cu numeroase provocări, începând de la o economie în declin până la măsuri din ce în ce mai represive față de opoziție, care trebuie să fie atent monitorizate. Este important să se consolideze legăturile cu **Turkmenistanul**, în special din perspectiva potențialului acestei țări ca furnizor major de gaze pentru coridorul sudic al gazelor.

Arctica

Atenția globală asupra **Arcticii** a crescut considerabil, având în vedere provocările și oportunitățile generate de schimbările climatice, în ceea ce privește accesul la noi surse minerale și de energie, precum și deschiderea de noi rute de transport maritim. În aprilie 2016, ÎR și Comisia au prezentat o comunicare comună privind o politică integrată a Uniunii Europene pentru regiunea arctică, salutăată de Consiliu în concluziile sale din 20 iunie 2016. Această politică ține seama de aceste evoluții recente, precum și de aspirațiile socioeconomice ale populației locale și de necesitatea de a menține Arctica drept o regiune de cooperare internațională constructivă.

Vecinătatea sudică

Stabilizarea regiunii la nivel politic, economic și de securitate se află în centrul politicii UE. UE va deschide o nouă etapă a implicării alături de țări din vecinătatea sudică care vizează construirea unui parteneriat mai eficient în contextul politicii europene de vecinătate revizuite, bazată pe o mai mare diferențiere și responsabilitate comună. UE va continua, de asemenea, să promoveze în continuare integrarea regională, în special prin inițiative în cadrul Uniunii pentru Mediterana (UpM) și să intensifice dialogul cu lumea arabă, dezvoltând potențialul de cooperare cu organizații cum ar fi Liga Statelor Arabe și OIC.

UE își consolidează angajamentul față de țările care pun în aplicare reforme politice și economice, cum ar fi Tunisia, Iordania și Maroc. Acest lucru se va traduce prin dialog politic intensificat, asistență financiară semnificativă din partea UE (atât granturi, cât și împrumuturi), un acord privind prioritățile pentru parteneriatul nostru, precum și progrese în domenii de politică majore. În special în privința securității, ca urmare a concluziilor Consiliului și a declarației membrilor Consiliului European din februarie 2015, UE a lansat dialoguri cu partenerii privind combaterea terorismului, iar revizuirea PEV propune măsuri de consolidare a rezilienței partenerilor împotriva amenințărilor, cum ar fi combaterea amenințării teroriste și prevenirea radicalizării, precum și sprijinirea reformei sectorului de securitate și a gestionării frontierelor. Dialogul va continua, de asemenea, ca prioritate în domeniul gestionării migrației. Iordania și Liban vor primi sprijin cuprinzător sub formă de pacturi ale UE pentru contribuția lor majoră la găzduirea a aproape două milioane de refugiați sirieni².

UE își exprimă angajamentul față de tranziția democratică a **Tunisie** și va consolida sprijinul pentru eforturile depuse de această țară pentru a aborda provocările esențiale cu care se confruntă și pentru a promova stabilitatea pe termen lung, reziliența, buna guvernare, dezvoltarea socioeconomică și securitatea, pe baza comunicării comune prezentate de Comisie și ÎR în septembrie 2016.

² A se vedea comunicarea privind un nou cadru de parteneriat.

În **Libia**, UE sprijină Consiliul Prezidențial și guvernul de uniune națională (GNA), instituite ca urmare a semnării Acordului politic libian sprijinit de ONU și a adoptării RCSONU 2259 în decembrie 2015, pentru a le ajuta să pună capăt actualei crize politice și de securitate. UE a mobilizat un pachet de cooperare de 100 de milioane EUR în sprijinul GNA și al poporului libian, din care o parte este deja în curs de aplicare.

UE își propune să consolideze dialogul său strategic cu **Maroc**, în special cu privire la securitate, reformele democratice și migrație, în vederea depășirii evoluțiilor recente și a dezvoltării întregului potențial al parteneriatului nostru.

Algeria s-a dovedit a fi un partener fiabil în ceea ce privește securitatea și energia. Sunt în curs negocieri privind noi priorități ale parteneriatului.

UE negociază, de asemenea, priorități ale parteneriatului cu **Egiptul**, cu care reformele democratice, dezvoltarea socioeconomică și drepturile omului vor continua să reprezinte o parte centrală a relațiilor noastre, ținând seama de rolul central al Egiptului pentru securitatea regională, inclusiv cu privire la combaterea terorismului.

În conformitate cu revizuirea PEV, sunt de asemenea negociate priorități ale parteneriatului cu **Iordania și Liban**.

PROCESUL DE PACE DIN ORIENTUL MIJLOCIU

În contextul stagnării procesului de pace din Orientul Mijlociu, UE, inclusiv prin intermediul RSUE, va consolida cooperarea sa cu părțile și cu partenerii internaționali pentru a crea o nouă dinamică propice negocierilor. UE reiterează angajamentul său ferm față de soluția bazată pe coexistența a două state și față de politicile sale actuale, astfel cum figurează în concluziile succesive ale Consiliului, și preocupările sale privind amenințările din ce în ce mai mari la adresa acestei soluții. UE reamintește faptul că acțiunile de colonizare sunt ilegale conform dreptului internațional, constituie un obstacol în calea păcii și amenință să facă imposibilă soluția bazată pe coexistența a două state și reiterează opoziția sa fermă față de politica israeliană de colonizare și față de acțiunile întreprinse în acest context, cum ar fi demolările și confiscările, inclusiv ale proiectelor finanțate de UE. UE este profund preocupată de faptul că spirala persistentă a violențelor a dus la pierderi semnificative de vieți omenești în Israel și în teritoriile palestiniene. UE condamnă cu fermitate atacurile teroriste și actele de violență, indiferent de cine ar fi comise și în ce circumstanțe, inclusiv moartea copiilor.

În lunile următoare, cooperarea în cadrul Cvartetului și cu alte părți interesate din regiune va fi esențială pentru a asigura un cadru multilateral consolidat. UE va continua să reamintească ambelor părți să ia în serios recomandările ultimului raport al Cvartetului. UE este hotărâtă, alături de alți parteneri internaționali și regionali, să aducă o contribuție concretă și semnificativă la un set global de stimulente pentru ca părțile să facă pace, în vederea unei conferințe internaționale preconizate a se desfășura înainte de sfârșitul anului. De asemenea, UE reafirmă propunerea sa privind un pachet fără precedent de sprijin politic, economic și de securitate care să fie oferit și dezvoltat cu ambele părți în contextul unui acord final privind statutul.

Zona Golfului/Levantul

UE urmărește o cooperare mai strânsă cu **statele din Golf** în abordarea provocărilor din regiune (în special în Yemen, Siria/Irak, Cornul Africii), precum și în elaborarea unui cadru mai structurat pentru angajamentul său cu privire la o serie de provocări comune, incluzând securitatea, combaterea terorismului, combaterea radicalizării, migrația. Dialogul periodic privind drepturile omului în regiune va rămâne, de asemenea, pe agenda comună. În acest scop, UE va continua să dezvolte relația sa importantă cu Consiliul de Cooperare al Golfului (CCG).

UE va continua să pună în aplicare strategia sa privind Siria, Irakul și amenințarea reprezentată de Daesh, în conformitate cu concluziile Consiliului adoptate la 23 mai 2016. **Siria** va rămâne o prioritate-cheie pentru UE, care este pe deplin angajată față de punerea în aplicare a Rezoluției 2254 a Consiliului de Securitate al ONU (RCSONU 2254), în special în ceea ce privește accesul umanitar, încetarea ostilităților care să conducă la o încetare a focului și realizarea de progrese în procesul de tranziție politică. UE va sprijini aceste eforturi și va juca rolul care îi revine în sprijinirea negocierilor dintre părțile siriene și dezescladarea tensiunilor regionale.

În ceea ce privește **Irakul**, UE va oferi un sprijin sporit guvernului irakian în eforturile sale de a întreprinde reforme cruciale pentru realizarea reconcilierii naționale și a consolidării unui sistem democratic bazat pe o guvernare favorabilă incluziunii și statul de drept. UE va analiza noi mijloace de a sprijini guvernul federal irakian și Guvernul Regional al Kurdistanului să recapete sănătatea economică și financiară. De asemenea, UE va pune accentul pe stabilizarea și reconstrucția zonelor eliberate de sub controlul Daesh, în strânsă coordonare cu partenerii internaționali.

Punerea în aplicare continuă, deplină și eficace a JCPOA privind programul nuclear al **Iranului** și a RCSONU 2231 va rămâne o prioritate. Reînnoirea relațiilor bilaterale pe baza punerii în aplicare depline a JCPOA va fi esențială pentru a inversa întreruperea lor care durează de un deceniu; strategia noastră de implicare treptată va include cooperarea privind chestiuni economice și comerciale și va îngloba chestiuni regionale și drepturile omului. Vizita ÎR/VP la Teheran din 16 aprilie 2016 a pus bazele pentru avansarea acestei activități intensive.

Criza migrației din Europa a subliniat și mai mult importanța implicării mai puternice a UE în regiune. În urma reuniunii la nivel înalt de la Valletta privind migrația, din noiembrie 2015, țărilor din Africa de Nord li se oferă sprijin suplimentar privind migrația, în special prin Fondul fiduciar pentru Africa, iar sprijinul respectiv poate crește în continuare. În plus, asistența umanitară considerabilă furnizat deja țărilor din regiune va fi consolidată în continuare pe baza rezultatelor Conferinței de la Londra „Sprijin pentru Siria și pentru regiune”, care a avut loc în februarie 2016, când UE s-a angajat să aloce peste 2,4 miliarde EUR pentru perioada 2016-2017, pentru a atenua consecințele crizei pentru țările vecine din cadrul conflictului sirian, în plus față de contribuțiile statelor membre. În total, angajamentul UE a reprezentat mai mult de două treimi din ajutorul internațional. Acesta va include finalizarea pacturilor UE cu Libanul și Iordania, prin care aceste țări vor avea un acces mai larg la setul integral de instrumente ale UE pentru a stimula economiile lor, asigurând totodată protecția, precum și accesul la servicii sociale și locuri de muncă pentru refugiați. În plus, două programe regionale de dezvoltare și protecție sunt active în Orientul Mijlociu și Africa de Nord, sprijinind țările partenere în gestionarea fluxurilor de refugiați.

Preocupările în materie de securitate vor rămâne în prim-planul agendelor politice, determinând acțiunile și prioritățile guvernelor regionale în multe țări, adesea în detrimentul guvernantei democratice, deși condițiile sociale și politice care au stat la baza Primăverii arabe în urmă cu cinci ani nu au fost încă abordate în mod corespunzător. Pluralismul politic este în continuare supus unor tensiuni și chiar a scăzut în unele țări. Deficiențele educaționale rămân ridicate și au fost agravate de criza refugiaților. Creșterea economică a fost grav afectată de prăbușirea prețului petrolului.

Anul 2016 va fi unul crucial pentru regiune, cu importante variabile noi aflate în joc în relațiile deja dificile și polarizate dintre mai multe țări. Impactul unei posibile continuări a recente tendințe de prăbușire a prețurilor petrolului, creșterea divergențelor între confesiuni și noua dinamică care poate apărea ca urmare a ridicării sancțiunilor internaționale impuse Iranului vor trebui evaluate atent.

AMERICA

Parteneriatul strategic UE-SUA rămâne esențial pentru provocările globale și în materie de politică externă, cum ar fi conflictul din Ucraina, lupta împotriva Daesh și eforturile de a asigura pacea în Siria și Libia, abordarea provocării reprezentate de migrație, precum și punerea în aplicare a JPCOA cu Iranul. UE rămâne pe deplin angajată față de finalizarea unui Parteneriat transatlantic pentru comerț și investiții (TTIP) ambițios, cuprinzător, echilibrat și de un standard ridicat cu SUA. Cooperarea UE-SUA în domeniul energiei și Scutul de confidențialitate UE-SUA vor merita o atenție deosebită. Renunțarea totală la vize în condiții de reciprocitate pentru toți cetățenii UE care călătoresc în SUA rămâne o prioritate importantă. În domeniul securității și apărării, UE și SUA ar trebui să finalizeze cât mai curând posibil negocierile privind Acordul de achiziții și furnizare reciprocă de servicii. În domeniul securității spațiale, anul acesta Consiliul va începe negocieri privind accesul SUA la serviciul public reglementat (PRS) al Galileo.

Noul guvern din **Canada** și-a manifestat disponibilitatea de a consolida în continuare cooperarea deja foarte bună cu UE. Există într-adevăr ocazia de a face acest lucru, în special prin semnarea și punerea în aplicare a Acordului de parteneriat strategic (APS) și a Acordului economic și comercial cuprinzător (CETA). Obiectivul renunțării totale la vize în condiții de reciprocitate pentru toți cetățenii UE care călătoresc în Canada va rămâne o prioritate importantă pentru 2016. De asemenea, UE va acorda o atenție deosebită angajamentului Canadei privind cooperarea în domeniul PSAC. O vizită oficială a ÎR/VP a avut loc în iunie, iar următoarea reuniune la nivel înalt UE-Canada este prevăzută pentru 27 octombrie 2016.

În 2016, UE va continua să acționeze în vederea modernizării acordului global **cu Mexicul** pentru actualizarea pilonului comercial al acordului și să consolideze cadrul dialogului nostru bilateral privind chestiuni globale (în special în ceea ce privește schimbările climatice și energia, securitatea alimentară, economia globală și securitatea). Negocierile oficiale cu privire la modernizarea acordului au început în iunie 2016. În **America Centrală**, UE va continua să urmărească îndeaproape situația din **Guatemala**. Alegerea noului guvern în 2015 a fost observată de către UE. În **Honduras**, UE a trimis o misiune de monitorizare a rezultatelor alegerilor pentru a evalua progresele înregistrate în cadrul reformelor electorale în materie de guvernanță. În ambele țări, UE va continua să sprijine eforturile naționale pentru punerea în aplicare a reformelor și pentru îmbunătățirea statului de drept și a drepturilor omului. În ceea ce privește **Nicaragua**, se va urmări situația politică, în special viitorul proces electoral; relațiile statului **Costa Rica** cu Sistemul de Integrare Central-Americană (SICA) și evoluția crizei migrației din Cuba sunt de interes pentru UE. Reacțiile țărilor vizate la recent lansata Strategie externă a UE pentru impozitarea eficace vor beneficia de atenția UE.

UE va continua să sprijine strategiile regionale pentru îmbunătățirea situației securității în America Centrală și zona Caraibilor. În zona **Caraibilor**, UE și **Cuba** și-au relansat dialogul politic oficial, s-a convenit instituirea unui dialog privind drepturile omului, iar UE și Cuba au încheiat negocierile pentru un acord de dialog politic și de cooperare și se pregătesc pentru semnarea acestuia. **Haiti** va necesita o monitorizare atentă permanentă în privința guvernului interimar pe parcursul unui proces electoral complicat. În **Republica Dominicană**, reglementarea situației persoanelor de origine haitiană va fi urmărită îndeaproape. În cele din urmă, UE susține misiunea OAS de mediere în litigiul de frontieră dintre **Belize** și **Guatemala**, încurajând totodată inițiativele politice de ambele părți. Referitor la **abordarea regională privind zona Caraibilor**, pe baza declarației comune UE-CARIFORUM, chestiunile-cheie în 2016 includ, printre altele, consolidarea dialogului politic UE-CARIFORUM și intensificarea eforturilor pentru punerea în aplicare a parteneriatului strategic comun din 2012 dintre UE și zona Caraibilor.

În ceea ce privește **America de Sud**, UE va relansa negocierile cu **Mercosur** în vederea încheierii unui acord de asociere; va menține parteneriatul strategic cu **Brazilia** și va desfășura inițiative pentru aprofundarea parteneriatului și cooperării cu **Argentina**. UE va rămâne vigilentă cu privire la situația instabilă din **Venezuela**. Procesul de pace din **Columbia** va continua să beneficieze de o atenție deosebită. Sprijinul pentru procesul de pace din **Columbia** va continua să beneficieze de o atenție deosebită prin trimisul special al ÎR/VP Eamon Gilmore și perspectiva unui Fond fiduciar al UE. Referitor la **Ecuador**, UE va monitoriza punerea în aplicare a acordului comercial, UE așteptându-se ca acesta să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2017. În **Chile**, UE își va continua colaborarea în cadrul gestionării crizelor de către UE („acordul-cadru de participare”). UE reiterează angajamentul său de a continua să acționeze în vederea unui acord de asociere modernizat și ambițios. În viitorul apropiat ar putea începe negocieri privind modernizarea Acordului de asociere UE-Chile. Relațiile cu **Paraguay** și **Uruguay** se vor axa pe integrarea și guvernanta economică. În ceea ce privește **Peru**, Acordul privind exonerarea de obligația de a deține viză și misiunea de observare a alegerilor vor trebui să fie monitorizate. În privința **Boliviei**, intensificarea cooperării privind combaterea producției ilegale de droguri și politicile guvernului pentru reformarea sectorului justiției vor juca un rol important.

UE va continua, de asemenea, să colaboreze cu Organizația Statelor Americane și Comunitatea Statelor Latinoamericane și Caraibiene (CELAC). Reuniunea ministerială UE-CELAC din octombrie 2016 ar trebui să creeze condițiile necesare pentru pregătirea reuniunii la nivel înalt UE-CELAC din 2017. Aceasta reprezintă un interlocutor regional important cu care UE cooperează în domenii-cheie precum drepturile omului și statul de drept, schimbările climatice și dezvoltarea durabilă. Acestea conferă, de asemenea, o dimensiune continentală inițiativelor de politică ale UE. De asemenea, UE salută realizările Alianței Pacificului și se angajează să aprofundeze dialogul cu membrii săi.

AFRICA SUBSAHARIANĂ

2016 este un an important pentru relațiile UE cu Africa. Acest continent a experimentat o sporire a creșterii și prosperității în unele zone. În același timp, persistă provocări politice, adesea exacerbate de alți factori, în special din punct de vedere economic, demografic și al securității. Aspectele cele mai preocupante sunt de dublă natură: (i) vulnerabilitatea multor țări în fața amenințărilor la adresa securității reprezentate de radicalizare, extremism violent și terorism, din Sahel, continuând cu bazinul lacului Ciad și până la Cornul Africii; (ii) înghețarea progreselor în materie de guvernare, manifestată cel mai vizibil în evoluția slabă a democrației reprezentative, dar și în domeniile securității și economiei. Sărăcia extremă și insecuritatea alimentară rămân o provocare pentru anumite zone din Africa Subsahariană.

În mod inevitabil, multe acțiuni se vor concentra pe consolidarea rolului nostru activ în eforturile de soluționare a conflictelor și a crizelor. În Cornul Africii, **Somalia** va trebui să treacă un test crucial concretizat sub forma unui proces electoral care trebuie să se desfășoare până la sfârșitul anului, pentru a institui un sistem federal durabil. În **Sudan**, UE ar trebui să sprijine eforturile în direcția unei soluții politice holistice și deschise tuturor. Guvernul de tranziție de unitate națională din Sudanul de Sud se confruntă cu enorme provocări politice, economice și umanitare după războiul civil, cu riscuri importante de reapariție a violenței; implicarea susținută a UE va fi esențială pentru a sprijini punerea în aplicare cuprinzătoare a acordului de pace din 2015 și în răspunsul la strămătarea generată de conflict.

Regiunea Sahel va rămâne fragilă. În **Mali**, punerea în aplicare a acordului de pace semnat în iunie 2015 este încă lentă, conducând la deteriorarea situației securității care afectează nordul și centrul statului Mali. Prin urmare, Mali continuă să reprezinte un motiv de preocupare în regiune. Părțile maliene trebuie să se angajeze și mai mult față de punerea în aplicare a acordului de pace. Persistă de asemenea preocupări referitoare la Libia. Cooperarea regională mai strânsă (G5) este salutăată și sprijinită de UE prin instrumentele noastre financiare și dialogul politic: ÎR a organizat o reuniune ministerială cu țările G5 din Sahel la 17 iunie 2016. Răspunsul cuprinzător la **criza lacului Ciad**, inclusiv lupta împotriva Boko Haram, ar trebui să fie mai eficace și ar trebui continuate eforturile pentru o acțiune regională mai coordonată.

În Africa Centrală, după recente alegeri prezidențiale, noul guvern al **Republicii Centrafricane** (RCA) este în măsură să demareze procesul de reconstrucție a țării și a instituțiilor acesteia, deși, per ansamblu, situația rămâne precară. În **Burundi**, criza reprezintă o piatră de încercare pentru angajamentul internațional vizând „responsabilitatea de a proteja”, întrucât există încă riscul comiterii unor atrocități în masă și al unei conflagrații regionale în cazul în care nu se poate găsi nicio soluție politică. Situația din **Republica Democratică Congo** este critică: toate părțile trebuie să se implice într-un proces favorabil incluziunii pentru a asigura protecția libertăților fundamentale și a deschide calea pentru organizarea de alegeri pașnice, credibile, universale, transparente și rapide. Evoluția situației din **Gabon** va continua să fie monitorizată cu atenție de către UE.

În acest context, **securitatea, respectarea drepturilor omului și reziliența** vor deveni și mai importante în Africa Subsahariană. În februarie 2016, UA a găzduit o conferință a donatorilor pentru a mobiliza resurse suplimentare care să permită Forței de intervenție multinaționale comune (MNJTF) să lupte împotriva grupării Boko Haram. Se vor avea în vedere în continuare eforturi reînnoite de combatere a extremismului. UE trebuie să își îmbunătățească strategiile de combatere a radicalizării și potențialele răspunsuri în materie de politici oferite de UE. Aceasta presupune sporirea mijloacelor de care dispune PSAC și a modalităților de consolidare a capacităților. Lansarea apelului în favoarea unor state „mai puternice” va trebui însă să aibă la bază o abordare globală și adecvată vizând guvernanta politică, abordare care să includă respectarea deplină a drepturilor fundamentale și a statului de drept.

Criza migrației a generat apariția unei noi dimensiuni și a unor noi actori în relațiile noastre cu Africa. Returnarea a mii de migranți în situație neregulamentară reprezintă o provocare pentru UE. UE va pune accentul pe abordarea cauzelor profunde ale migrației în vederea limitării migrației neregulamentare din Africa înspre Europa. UE poate juca un rol important în punerea în aplicare a programului de acțiune stabilit cu ocazia reuniunii la nivel înalt de la Valletta și în încorporarea migrației – inclusiv a readmisiei – în relațiile politice globale prin exploatarea optimă a Fondului fiduciar de urgență ca instrument suplimentar. Dialogurile pe țară la nivel înalt, acordurile privind migrația, procesele de la Rabat și Khartoum, precum și acțiunile ulterioare conferinței de la Valletta necesită toate o cooperare solidă și integrată. Toate acestea vor primi un imbold prin punerea în aplicare a noii abordări bazate pe parteneriat care are drept fundament comunicarea Comisiei Europene privind „stabilirea unui nou cadru de parteneriat cu țările terțe bazat pe Agenda europeană privind migrația”, în conformitate cu concluziile Consiliului European din iunie 2016.

Etiopia, Mali, Niger, Nigeria și Senegal sunt în prezent identificate drept țări prioritare din perspectiva noii abordări prezentate de UE³.

Procesele electorale viabile și credibile și respectarea duratei mandatelor constituționale în Africa constituie din nou o problemă, în special într-o serie de țări din Africa Centrală în care urmează să aibă loc alegeri în 2016. Anul 2016 va fi, prin urmare, un moment de cotitură în ceea ce privește credibilitatea de care se bucură angajarea Africii pe calea schimbărilor democratice. UE va fi prezentă prin intermediul misiunilor sale de observare a alegerilor (MOA) și al misiunilor sale de experți electorali. Procesele controversate au făcut ca dialogul nostru politic să devină mai tensionat și va trebui să reacționăm într-un mod care să asigure consecvența cu principiile fundamentale și care să fie adaptat totodată contextului din fiecare țară în parte. Este cel mai probabil ca eforturile noastre să fie eficiente ca parte a unui efort internațional și african mai amplu. Aceasta va fi o prioritate, având în vedere riscul manifestărilor violente pe fond electoral.

Colaborarea cu **Uniunea Africană** (UA) continuă, ultima reuniune la nivel de colegii cu actuala Comisie a UA având loc la Addis Abeba în aprilie 2016. Aceste eforturi trebuie duse mai departe, în perspectiva pregătirii reuniunii la nivel înalt Africa-UE din 2017.

UE va continua să valorifice reuniunea la nivel ministerial cu grupul G5 Sahel desfășurată în luna iunie, dialogul ministerial cu Nigeria de la Bruxelles din luna martie, cea de a doua reuniune la nivel înalt privind securitatea regională din luna mai de la Abuja și dialogul ministerial cu Angola, planificat pentru a doua jumătate a anului, la Bruxelles.

UE va continua exercițiul de reflecție strategică asupra relațiilor UE-ACP după 2020, explorând o gamă de opțiuni privind viitoarea formă a acordului post-Cotonou.

³ Referință: comunicarea privind un nou parteneriat privind migrația.

REGIUNEA ASIA-PACIFIC

Implicarea UE în Asia și în Pacific va continua să crească, având în vedere faptul că regiunea găzduiește patru dintre partenerii strategici ai UE (China, India, Japonia și Republica Coreea), aceasta continuând să înregistreze un ritm considerabil de creștere, în ciuda ralantiului recent înregistrat, și confruntându-se cu probleme importante în materie de securitate și de stabilitate, cu consecințe directe și indirecte pentru UE. UE va rămâne unul dintre principalii investitori și donatori de asistență financiară pentru dezvoltare și, la fel de important, va juca un rol esențial în materie de dezvoltare prin amplificarea relațiilor sale comerciale cu regiunea și prin activitățile de sprijinire a stabilității și a securității în regiune.

UE înregistrează progrese în ceea ce privește negocierile sale pe marginea unor **acorduri politice, de securitate și comerciale** cu țări din întreaga regiune, acorduri menite să sprijine obiectivele noastre vizând dezvoltarea durabilă, cooperarea mai amplă și accesul mai larg la piețele din regiune. Acordul de liber schimb cu Coreea de Sud va fi dus mai departe. Au fost parafate mai multe acorduri, iar procesul vizând semnarea și punerea lor în aplicare va fi continuat: negocieri privind acordul-cadru cu Australia și cu Noua Zeelandă; negocieri privind acordul de liber schimb cu Vietnamul; și negocieri privind Acordul de cooperare privind parteneriatul și dezvoltarea cu Afganistanul. UE își menține angajamentul deplin de a depune eforturi în vederea finalizării negocierilor pentru un acord de parteneriat strategic și un acord de liber schimb cu Japonia.

După finalizarea negocierilor bilaterale privind acordurile de liber schimb cu Singapore și Vietnam, UE a demarat lucrările pe marginea acordurilor bilaterale de liber schimb cu Filipine și cu Indonezia, vizând în același timp drept obiectiv final încheierea unui ALS interregional cu ASEAN. În prezent se efectuează împreună cu Malaysia un bilanț pentru evaluarea posibilității de reluare a negocierilor în vederea unui acord de liber schimb, iar pregătirile pentru un ALS cu Australia au început deja.

În mai 2016, liderii UE și ai **Japoniei** au examinat progresele înregistrate pe marginea negocierilor privind un acord de parteneriat strategic și un acord de liber schimb, convenind să avanseze negocierile în direcția înțelegerilor ambițioase pe care ambele părți le doresc. Totodată, liderii au remarcat faptul că UE și Japonia își consolidează parteneriatul în materie de securitate. Japonia furnizează deja sprijin concret misiunilor Uniunii Europene de gestionare a crizelor în Africa, iar cele două părți au întreprins o serie de exerciții comune de combatere a pirateriei în Oceanul Indian de Vest. Liderii UE și-au exprimat speranța că evoluțiile viitoare vor permite o participare japoneză pe scară largă la misiunile UE de gestionare a crizelor.

În cadrul reuniunii la nivel înalt UE - **Republica Coreea** din 2015, liderii au convenit să continue să investească în aceste relații ample, orientate spre viitor și reciproc avantajoase. În special, liderii au anticipat cu interes finalizarea procesului de ratificare a acordului-cadru de participare prin care se stabilește un cadru pentru operații comune de gestionare a crizelor. În acest sens, UE a salutat intenția Republicii Coreea de a se alătura eforturilor UE de combatere a pirateriei în Golful Aden din Somalia în cadrul operației Atalanta a UE, luând act de faptul că Republica Coreea va necesita aprobarea Adunării Naționale pentru a putea face acest lucru.

În luna iunie, a fost prezentată o comunicare comună a Înaltului Reprezentant și a Comisiei pe tema **Chinei**. Comunicarea comună și concluziile Consiliului din iulie 2016 furnizează cadrul politic pentru cooperarea UE cu China în anii următori, întrucât acestea enumeră oportunitățile de cooperare bilaterală, inclusiv cu privire la provocări globale și regionale. Cooperarea UE cu China va fi practică, pragmatică și bazată pe principii, rămânând fidelă valorilor și intereselor sale, în special sub aspectul aderării la dispozițiile și normele internaționale și al respectării drepturilor omului. Aceasta se axează pe trei domenii prioritare principale: prosperitatea și reforma, politica externă și de securitate, guvernanta globală. Ea consolidează o abordare ambițioasă în ceea ce îl privește pe unul dintre cei mai importanți parteneri strategici ai noștri și prezintă o agendă pozitivă de parteneriat, care include gestionarea constructivă a diferențelor. Reuniunea la nivel înalt UE-China de la Beijing, din luna iulie, a oferit cadrul necesar pentru discuții strategice cu privire la chestiuni de interes comun.

Reuniunea bilaterală la nivel înalt cu **India** din luna martie a relansat relațiile și a insuflat un nou avânt parteneriatului strategic, identificând priorități pentru anii următori și interese comune sub forma noilor obiective vizând locurile de muncă și creșterea economică, printre altele în domeniul comerțului, investițiilor, energiei verzi/tehnologiei ecologice, apei, cercetării și educației.

UE își va intensifica colaborarea cu **Afganistanul, Bangladeshul și Pakistanul**. Având în vedere calitatea acestora de țări principale de origine și de tranzit pentru migrație, UE își va menține angajamentul față de o cooperare mai strânsă și mai eficace cu ele, axându-se pe abordarea cauzelor profunde ale migrației, pe procesul de readmisie și pe returnări.

În calitatea sa de actor în domeniul securității la nivel mondial și de mediator al păcii, UE și-a asumat un angajament de durată față de **Afganistan** și față de poporul afgan. Angajamentul de a sprijini procesul de pace afgan va fi consolidat mulțumită conferinței de la Bruxelles privind Afganistanul, conferință desfășurată în luna octombrie și care oferă UE ocazia de a juca un rol-cheie sub aspect diplomatic, financiar și tehnic în transformarea Afganistanului. La 2 octombrie, între Afganistan și UE s-a convenit asupra unei „căi comune de urmat” pe teme de migrație. Aceasta va asigura un cadru cuprinzător pentru cooperarea cu privire la returnare, readmisie și reintegrare, în beneficiul ambelor părți – UE și statele membre ale acesteia împreună cu Afganistanul. Colaborarea cu **Pakistanul** va pune accentul, printre altele, pe un cadru pentru aprofundarea relațiilor după încheierea Planului cincinal de cooperare UE-Pakistan, care expiră în iunie 2017. UE dorește o punere în aplicare completă și eficace a acordului de readmisie.

UE va continua să sprijine **procesul de pace din Myanmar/Birmania** în contextul climatului postelectoral, valorificând încrederea de care se bucură deja din partea guvernului și a grupurilor etnice și în calitate de donator-cheie în tranziția spre democrație. În urma unei comunicări comune din partea Înaltului Reprezentant și a Comisiei, Consiliul a salutat elaborarea unei viziuni pentru o cooperare ambițioasă și prospectivă a UE cu Myanmar/Birmania.

Ca urmare a cutremurelor devastatoare care au lovit **Nepalul** în lunile aprilie și mai 2015, UE va continua să se implice în mod activ în eforturile de reconstrucție mulțumită unui contract în valoare de 105 milioane EUR vizând consolidarea statului. În paralel, UE continuă să sprijine consolidarea procesului de pace și tranziția democratică a țării.

Se va investi cu precădere în dezvoltarea relațiilor la nivel strategic cu **Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN)**. În acest scop, comunicarea comună privind relațiile cu ASEAN, aprobată de Consiliu la 22 iunie 2015, prezintă programe și politici – inclusiv programe extinse de cooperare și numirea unui ambasador al UE pentru ASEAN – prin intermediul cărora relația cu acest partener strategic de importanță majoră să poată inaugura un nou capitol. Reuniunea ministerială UE-ASEAN din octombrie 2016 a aprobat orientările pentru un viitor plan de acțiune și o foaie de parcurs vizând aprofundarea parteneriatului strategic.

Cea de a 11-a **Reuniune Asia-Europa (ASEM)** a avut loc în Mongolia, în iulie 2016. Marcând aniversarea a 20 de ani de existență a ASEM, reuniunea la nivel înalt a oferit o ocazie importantă de a promova interesul UE pentru urmărirea unei cooperări mai strânse cu Asia pe teme de interes comun.

Această regiune se confruntă în continuare cu o serie de **provocări**. UE își va continua eforturile de promovare a unor soluții pașnice și a unor mecanisme de soluționare a litigiilor bazate pe dreptul internațional în ceea ce privește disputele teritoriale și maritime din Marea Chinei de Sud.

Escaladarea tensiunilor se poate produce din diverse motive, incluzând aici cel de al cincilea test nuclear efectuat de Republica Populară Democrată Coreeană și evenimentele conexe, amenințările cu recurgerea la intervenții militare, precum și disputele de lungă durată privind chestiuni teritoriale și istorice. UE urmărește o implicare timpurie în țările în cauză, în special prin menținerea unor contacte apropiate și periodice cu acestea, cu scopul de a contribui la reducerea tensiunilor în regiune.

Vor continua eforturile vizând sporirea vizibilității UE și a prezenței sale în **Pacific**. Contactele cu Forumul insulelor din Pacific vor fi consolidate, iar cooperarea cu privire la chestiuni de interes precum reducerea riscului de producere a dezastrelor, adaptarea la schimbările climatice, energiile regenerabile și gestionarea pescuitului va continua.

GESTIONARE A CRIZELOR

PSAC a continuat să aibă un impact strategic valoros în contextul mai larg al abordării globale pe care UE o practică în Europa. În Balcanii de Vest, operația militară EUFOR Althea din Bosnia și Herțegovina (BiH), lansată în 2004, continuă să sprijine eforturile BiH de a menține un mediu de siguranță și securitate (SASE) și organizează acțiuni de consolidare a capacităților și de formare a forțelor armate ale acesteia, astfel încât să contribuie la stabilitate. EULEX KOSOVO, lansată în 2008, se axează pe asistarea și sprijinirea autorităților kosovare în ceea ce privește supremația legii, monitorizând și oferind servicii de mentorat și consiliere autorităților kosovare în domeniul poliției, sistemului judiciar și sistemului vamal și menținând, în același timp, responsabilități executive în domenii de competență specifice. În vecinătatea estică, misiunea de monitorizare a Uniunii Europene în Georgia (EUMM), lansată tot în 2008, asigură monitorizarea civilă a acțiunilor părților și analiza de situație a procesului de stabilizare – axate pe respectarea deplină a acordului în șase puncte și a măsurilor ulterioare de punere în aplicare – pe întreg teritoriul Georgiei, inclusiv în Oseția de Sud și în Abhazia. Misiunea Uniunii Europene de consiliere (EUAM) în Ucraina este o misiune fără atribuții executive care și-a început activitatea în 2014 și care își propune să asiste autoritățile ucrainene în ceea ce privește elaborarea unei reforme durabile a sectorului securității civile prin consiliere strategică și sprijin practic. Toate măsurile și activitățile de acest tip sunt bazate pe standardele UE și pe principiile internaționale referitoare la buna guvernare și la drepturile omului. În urma unei revizuirii strategice, activitățile misiunilor au fost consolidate pentru a le spori impactul.

În Maghreb și în Marea Mediterană, au fost intensificate eforturile de valorificare a impactului operației militare a Uniunii Europene în zona central-sudică a Mării Mediterane (EUNAVFOR MED operația SOPHIA) prin introducerea unui mandat mai cuprinzător care nu se limitează la subminarea modului de operare al rețelelor de introducere ilegală de persoane și de trafic de persoane din zona central-sudică a Mării Mediterane și care include de acum înainte sarcini de sprijin: - formarea pazei de coastă și a forțelor navale libiene; - contribuirea la consolidarea embargoului asupra armelor în marea liberă din largul coastelor Libiei (pe baza Rezoluției 2292 a Consiliului de Securitate al ONU). În plus, a demarat deja planificarea operațională pentru ca Misiunea de asistență a Uniunii Europene pentru gestionarea integrată a frontierelor în Libia (EUBAM Libya) să acorde sprijin mai larg și asistență instituțiilor libiene, astfel încât acestea să își restabilească prezența la Tripoli, imediat ce condițiile politice și de securitate permit acest lucru.

În Orientul Mijlociu, Misiunea de poliție a Uniunii Europene pentru teritoriile palestinienne (EUPOL COPPS) continuă să sprijine Autoritatea Palestiniană în crearea instituțiilor unui viitor stat palestinian în domeniile poliției și justiției penale, mandatul misiunii fiind prelungit cu încă un an, începând din luna iulie 2016; același lucru este valabil și pentru Misiunea de asistență la frontieră a Uniunii Europene pentru punctul de trecere Rafah (EU BAM Rafah), activă în prezent la Tel Aviv, care are capacitatea operațională permanentă de a asigura prezența unei terțe părți la punctul de trecere Rafah, ca parte a Acordului din 2005 privind circulația și accesul (AMA). Misiunea reprezintă una dintre măsurile de consolidare a încrederii între Guvernul Israelului și Autoritatea Palestiniană.

În Africa, sunt în curs de desfășurare eforturi de cumulare a impactului mai multor misiuni și operații ale PSAC *in situ*, planificarea conceptului de regionalizare fiind deja lansată. Operațiile și misiunile PSAC acoperă o gamă largă de activități și de competențe; există operații militare active atât în largul coastelor Cornului Africii (operația Atalanta), care combat cu mult succes pirateria, cât și pe uscat, unde misiunea de instruire din Somalia (EUTM Somalia), cu cartierul general la Mogadiscio, contribuie la dezvoltarea capacităților armatei naționale somaleze. Misiunea Uniunii Europene referitoare la consolidarea capacităților maritime regionale în statele din Cornul Africii (EUCAP NESTOR) (care urmează să fie rebotezată și relansată în curând, în decembrie 2016, sub denumirea de EUCAP Somalia) este o misiune civilă care își propune să contribuie la sporirea capacității forțelor maritime civile somaleze de combatere a pirateriei și de asigurare a respectării legii în contextul gamei „obișnuite” a funcțiilor de pază de coastă, cum ar fi controlul pescuitului/aplicarea normelor de pescuit, operațiuni de căutare și salvare, precum și combaterea contrabandei pe mare și pe uscat. PSAC contribuie la eforturile UE de combatere a migrației neregulate la sursă și în țările de tranzit din regiunea Sahel. Stabilitatea în regiunea Sahel este consolidată cu ajutorul misiunilor PSAC din Mali și din Niger (EUCAP Sahel Mali, EUTM Mali, EUCAP Sahel Niger), în strânsă cooperare cu guvernele țărilor gazdă. Consolidarea cooperării în regiune, inclusiv prin valorificarea eforturilor depuse în cadrul PSAC, de exemplu în materie de formare și de dezvoltare a capacităților, este dublată de consolidarea coordonării dintre misiunile PSAC din regiunea Sahel și alte instrumente ale UE, precum și dintre acestea și proiectele statelor membre în regiune, în special în contextul inițiativei privind consolidarea capacităților ca sprijin pentru securitate și dezvoltare (CBSD). În Africa Centrală, Misiunea de consiliere și de asistență a Uniunii Europene în domeniul reformei sectorului de securitate în Republica Democratică Congo (EUSEC RDC) s-a încheiat în luna iunie, după peste un deceniu în care a acordat sprijin practic reformei sectorului de securitate, prin consilierea și asistența furnizate autorităților congoleze relevante. În Republica Centrafricană, Misiunea de consiliere militară PSAC a Uniunii Europene în Republica Centrafricană (EUMAM RCA), misiune de consiliere care a fost lansată în primăvara anului 2015, a fost înlocuită, la 16 iulie 2016, de Misiunea PSAC de instruire militară a Uniunii Europene în Republica Centrafricană (EUTM RCA), fapt care demonstrează angajamentul hotărât al UE în slujba restabilirii păcii și stabilității în țară.

În Afganistan, misiunea civilă EUPOL AFGANISTAN se va încheia la 31 decembrie 2016. Cu toate acestea, UE se va implica în continuare în sprijinirea sectorului securității civile prin acordarea de sprijin financiar (320 de milioane EUR anual, destinate în principal Fondului fiduciar al legii și ordinii pentru Afganistan – LOTFA – până în 2020) și prin sprijin politic și diplomatic.

AMENINȚĂRI HIBRIDE

Dând curs însărcinării încredințate de Consiliul Afaceri Externe (CAE) în mai 2015, comunicarea comună intitulată „Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride” a fost adoptată de Comisie și de ÎR la 6 aprilie 2016. Comunicarea comună oferă circa 22 de propuneri concrete.

Acestea se axează pe patru domenii principale:

- (1) o mai bună cunoaștere a situației (sursa acestei inițiative o reprezintă o celulă de fuziune a UE împotriva amenințărilor hibride);
- (2) consolidarea rezilienței, inclusiv a protecției infrastructurii critice, în vederea apărării UE și a partenerilor săi împotriva atacurilor hibride;
- (3) reacția la crize și redresarea subsecventă;
- (4) o cooperare mai strânsă cu NATO.

Consiliul a salutat comunicarea comună. Punerea în aplicare a măsurilor propuse va fi întreprinsă în comun în cursul lunilor care urmează, acordându-se respectul cuvenit procedurilor și competențelor ce revin, respectiv, statelor membre, Comisiei și Înaltului Reprezentant: (a) celula de fuziune a UE împotriva amenințărilor hibride a fost instituită și a atins deja capacitatea operațională inițială; (b) un stat membru a finalizat un studiu de analiză și are în vedere în prezent crearea unui Centru european de excelență, cu participare multinațională, care să se ocupe cu cercetarea, programele de formare și organizarea de exerciții; (c) în conformitate cu declarația comună a liderilor instituțiilor UE și ai NATO și respectând principiile incluziunii și autonomiei decizionale a fiecăreia dintre organizații, serviciile au intensificat cooperarea și coordonarea cu NATO în sectoare-cheie precum capacitatea de cunoaștere a situației, securitatea cibernetică, prevenirea crizelor și reacția la acestea, precum și comunicarea strategică; (d) SEAE și serviciile Comisiei au publicat un protocol operațional comun pentru combaterea amenințărilor hibride pentru a se asigura că alertele necesare sunt transmise mecanismului integrat al UE pentru răspuns politic la crize (IPCR) și celorlalte mecanisme de răspuns la crize; (e) urmează ca SEAE și serviciile Comisiei să prezinte un raport până în iulie 2017 pentru a evalua progresele înregistrate.

PARTENERIATE ÎN DOMENIUL PSAC

Parteneriatul UE cu **țările terțe** și cu **organizațiile regionale și internaționale** în domeniul securității, apărării și gestionării crizelor este dezvoltat în mod consecvent pe tot parcursul anului 2016, în sprijinul rolului global tot mai important jucat de UE în calitate de actor în sectorul securității și apărării și în sprijinul activităților operaționale ale PSAC. În ceea ce privește **cooperarea UE-NATO**, ca urmare a Consiliului European din iunie și a reuniunii NATO la nivel înalt din iulie de la Varșovia, inclusiv a declarației comune a liderilor instituțiilor UE și ai NATO, UE va examina modalități de a demonstra **o continuare a cooperării pe scară largă** și de a răspunde dorinței statelor membre ale UE și NATO de aprofundare a parteneriatului (în domeniul dezvoltării teatrelor de operații, a spațiului informatic, maritime și a capacităților), precum și modalități de pregătire a terenului pentru consolidarea suplimentară a parteneriatului nostru, în special în ceea ce privește amenințările hibride și sprijinul acordat partenerilor noștri de la est și sud pentru dezvoltarea capacităților acestora, în spiritul unei deschideri depline și cu respectarea deplină a autonomiei decizionale și a procedurilor ambelor organizații, pe baza principiului incluziunii și fără a aduce atingere caracterului specific al politicilor de securitate și apărare ale fiecărui stat membru.

UE va urmări să consolideze în continuare cooperarea cu **ONU** în domeniul gestionării crizelor și al menținerii păcii, inclusiv recurgând la PSAC pentru a veni în completarea acțiunilor ONU de menținere a păcii. Comitetul director UE-ONU va monitoriza acțiuni concrete privind, în special, cooperarea în Sahel, RCA, Cornul Africii și Libia.

Partenerii din țările terțe continuă să **sprijine** în mod activ **activitățile operaționale ale PSAC**, în paralel cu **consultări periodice privind PSAC** și cu **cursuri de formare**. Din ianuarie 2016, 11 țări partenere desfășoară un număr total de 350 de angajați și de trupe în cadrul a opt misiuni și operații PSAC, iar mai multe **acorduri-cadru de participare** noi au fost finalizate.

Revizuirea **politicii europene de vecinătate** (comunicarea comună privind revizuirea PEV, 18 noiembrie 2015, concluziile Consiliului din 14 decembrie 2015) a subliniat importanța aspectelor legate de securitate ale colaborării cu partenerii UE. Odată cu punerea în aplicare a componentei PEV referitoare la securitate, obiectivul rămâne acela de a oferi sprijin partenerilor, astfel încât aceștia să devină mai rezistenți la amenințările la adresa securității și să fie mai bine pregătiți pentru a preveni și a reacționa la conflicte și la crize, stabilizând astfel vecinătatea UE. Această abordare este în concordanță cu abordarea prezentată de Strategia globală a UE. Alte câteva direcții de lucru urmărite la nivelul UE (consolidarea capacităților ca sprijin pentru securitate și dezvoltare, reforma sectorului de securitate, cooperarea în combaterea amenințărilor hibride și privind securitatea maritimă) au potențialul de a stimula și mai mult parteneriatele UE în domeniul PSAC în cadrul unei abordări globale, recurgându-se și la alte mijloace și instrumente.

În ceea ce privește **drepturile omului și egalitatea de gen în contextul PSAC**, care reprezintă pentru noi o prioritate, accentul principal continuă să cadă pe elaborarea și efectuarea studiului de referință privind integrarea drepturilor omului și a egalității de gen în PSAC (concluziile Consiliului din 18 mai 2015). Studiul este un exercițiu de analiză pentru a determina etapa în care ne aflăm în eforturile noastre de a face din drepturile omului și din egalitatea de gen părți integrante ale PSAC. În conformitate cu noul Plan de acțiune privind drepturile omului și democrația, se vor lua totodată măsuri suplimentare privind punerea în aplicare a Codului de conduită și disciplină pentru personalul din misiunile și operațiile PSAC.

CAPABILITĂȚILE DE APĂRARE/COOPERAREA ÎN DOMENIUL APĂRĂRII

În conformitate cu concluziile Consiliului European din decembrie 2013 și din iunie 2015, UE va continua să încurajeze și să faciliteze o cooperare europeană mai susținută în domeniul apărării pentru a se asigura că Europa dispune de capacități militare esențiale. După cum se afirmă în Strategia globală a UE, europenii trebuie să fie în măsură să protejeze Europa, să răspundă la crizele externe și să contribuie la dezvoltarea capacităților de securitate și de apărare ale partenerilor noștri, îndeplinind aceste sarcini în cooperare cu alții.

Dezvoltarea capabilităților UE trebuie să acorde o atenție deosebită catalizatorilor critici și deficiențelor, urmând să fie acordată o prioritate mai mare proiectelor de colaborare, valorificând sprijinul oferit de Agenția Europeană de Apărare. Vor continua eforturile de consolidare a celor patru programe europene principale adoptate de Consiliul European în 2013 (alimentarea în zbor, sistemul de aeronave pilotate de la distanță, comunicările guvernamentale prin satelit și cooperarea cibernetică), precum și cele vizând potențiale proiecte noi. În interesul funcționalității, este important să se asigure faptul că dezvoltarea capabilităților se axează pe rezultate reale, adică pe capabilități pe care statele membre sunt dispuse să le obțină în vederea unor posibile desfășurări de forțe.

În paralel, vor continua eforturile în vederea încurajării unei cooperări europene în domeniul apărării mai sistematice și pe termen mai lung. Se anticipează progrese suplimentare, în principal mulțumită activității desfășurate de AEA (inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a cadrului de politici specializat – obiectivul reprezentându-l un raport complet privind punerea în aplicare în 2017 – și în ceea ce privește îmbunătățirea procesului UE de dezvoltare a capabilităților), precum și mulțumită inițiativei Comisiei privind elaborarea unui plan de acțiune european în domeniul apărării (EDAP). Aceste inițiative vor ajuta UE să reacționeze la provocările diverse identificate de strategia globală a UE și să satisfacă nevoile și prioritățile aferente în materie de capabilități de apărare.

În special, planul de acțiune european în domeniul apărării (EDAP), care urmează să fie adoptat în 2016, ar trebui să contribuie la stimularea cercetării și tehnologiei în domeniul apărării, în vederea consolidării bazei industriale și tehnologice de apărare europeană și a pregătirii capabilităților viitorului. Sub acest aspect, măsurile premergătoare vizând cercetarea în domeniul apărării, care deschid calea către un posibil program specializat finanțat de UE, vor constitui unul dintre elementele esențiale ale acestui proces; alte domenii avute în vedere includ, în special, politica industrială/piața internă, securitatea aprovizionării și stimulentele.

În cele din urmă, va continua cooperarea cu NATO, cu obiectivul de a menține coerența dezvoltării capabilității militare acolo unde cerințele se suprapun și de a consolida complementaritatea în acest domeniu. Este necesară o interacțiune strânsă UE-NATO cu privire atât la proiectele de colaborare, cât și la procesele de lucru.

SECURITATEA INTERNAȚIONALĂ

UE va continua să dezvolte dimensiunea externă a politicii europene de securitate și să asigure, din perspectiva acestei politici, coerența între securitatea internă și externă a Uniunii. O serie de documente strategice cu implicații în materie de politică de securitate, cum ar fi comunicarea comună intitulată „Elemente pentru un cadru strategic la nivelul UE pentru sprijinirea reformei sectorului de securitate (RSS)” și cea intitulată „Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride”, au fost adoptate și vor fi puse în aplicare pentru a consolida complementaritatea și eficacitatea instrumentelor de acțiune externă ale UE. În acest scop, UE va lua, de asemenea, măsuri suplimentare menite să intensifice colaborarea cu țările partenere vizând consolidarea capacităților în sprijinul securității și al dezvoltării. Adoptarea comunicărilor privind EDAP și strategia spațială este prevăzută înainte de sfârșitul anului 2016. Punerea în aplicare a revizuirii PEV și pregătirile pentru evaluarea la jumătatea perioadei, în 2017, a instrumentului care contribuie la stabilitate și pace (IcSP) vor oferi oportunități de continuare a integrării priorităților privind politica de securitate și prevenirea conflictelor. Se depun în prezent eforturi pentru creșterea rezilienței cibernetice a misiunilor PSAC și pentru consolidarea diplomației cibernetice a UE. Se vor urmări multilateralismul maritim și capacitățile maritime sporite pentru securitate și apărare. Sistemul UE de alertă timpurie în caz de conflict va fi derulat de două ori în 2016, iar rezultatele se vor regăsi în prioritățile vizând măsurile de prevenire timpurie. Ca parte a abordării globale, analiza comună a conflictelor și a situațiilor de criză va continua să servească drept bază pentru elaborarea și revizuirea abordării strategice a UE în ceea ce privește zonele afectate de conflict și contextele precare. Serviciile Comisiei și SEAE vor continua să pună în aplicare angajamentul UE în materie de politici vizând instituirea și promovarea utilizării medierii ca instrument de prim răspuns la situațiile de criză emergente și în curs. În acest sens, Uniunea Europeană continuă să sprijine procese de pace specifice, de exemplu în Libia și Siria, precum și evoluții ulterioare proceselor de pace, cum este cazul în Columbia și în Myanmar/Birmania.

UE își va continua politicile care au drept obiectiv consolidarea cadrului global de dezarmare și a regimurilor multilaterale de neproliferare. Aceasta include continuarea eforturilor diplomatice în vederea atingerii obiectivului de instaurare a unei zone fără arme de distrugere în masă în Orientul Mijlociu. Amenințarea reprezentată de armamentul ușor și de armele de calibru mic ilicite va continua să fie abordată prin intermediul cooperării internaționale și al sprijinului pentru proiecte concrete în țări terțe. Prioritățile importante pentru a doua jumătate a anului 2016 vor fi pregătirea conferinței de examinare a Convenției privind interzicerea armelor biologice și toxice, precum și a examinării cuprinzătoare a Rezoluției 1540(2004) a Consiliului de Securitate al ONU. UE și statele sale membre și-au asumat cu mult timp în urmă un angajament față de Convenția privind armele convenționale și așteaptă cu interes cea de a cincea conferință de examinare din decembrie 2016, care ar trebui să ofere un nou impuls acestui instrument important. De asemenea, UE va sprijini eforturile internaționale de consolidare a securității în spațiul cosmic.

UE va depune eforturi pentru a-și consolida răspunsul la problema terorismului internațional prin intermediul cooperării multilaterale, al dialogului politic și al sprijinului concret acordat țărilor terțe. În contextul acestor eforturi, va fi asigurată coerența necesară între politica internă și cea externă. UE sprijină Planul de acțiune pentru prevenirea extremismului violent prezentat de Secretarul General al Națiunilor Unite la începutul lui 2016 și sprijină eforturile de integrare a combaterii extremismului violent în lupta împotriva terorismului și în eforturile conexe, inclusiv în ceea ce privește comunicarea strategică, radicalizarea și luptătorii teroriști străini. Ca urmare a concluziilor Consiliului și declarației membrilor Consiliului European din februarie 2015, eforturile continuă să se concentreze pe vecinătatea imediată: țările din Orientul Mijlociu și Africa de Nord (MENA), Turcia și Balcanii de Vest, fără a pierde din vedere restul lumii arabe, regiunea Sahel și Cornul Africii, precum și Asia Centrală și de Sud-Est. Obiectivele-cheie urmărite vor include: menținerea unui schimb strâns de opinii cu țările prioritare prin intermediul unor dialoguri politice bilaterale, la nivel înalt, pe tema combaterii terorismului; finalizarea planurilor de acțiune pentru combaterea terorismului cu aceste țări, în special cu Liban, Iordania, Tunisia și Turcia și, pe această bază, consolidarea sprijinului acordat de UE prin intermediul unor proiecte concrete; extinderea rețelei experților UE pe probleme de combatere a terorismului, astfel încât să acopere regiunea Sahel și Balcanii de Vest; organizarea de seminare la nivel înalt care să abordeze combaterea extremismului violent/tineretul; și concentrarea acțiunii preventive asupra priorităților în materie de prevenire a conflictelor și a extremismului violent, identificate mulțumită procesului UE de alertă timpurie.

SEAE va continua să acorde sprijin Înaltului Reprezentant sub aspectul punerii în aplicare a planului comun de acțiune cuprinzător (JCPOA), cu scopul de a garanta faptul că programul nuclear al Iranului este folosit exclusiv în scopuri pașnice.

Înaltul Reprezentant va continua să propună măsuri restrictive noi sau modificate, inclusiv măsuri autonome, ca răspuns la evoluțiile politice și de securitate internaționale și ca parte a PESC a UE. Domeniile-cheie ar putea include combaterea terorismului, Rusia/Ucraina, Siria, Republica Populară Democrată Coreeană și Libia. ÎR va înainta, de asemenea, propunerile necesare de decizii în domeniul PESC și, împreună cu Comisia, va propune regulamentele necesare pentru transpunerea măsurilor ONU cât mai rapid posibil, astfel încât să se asigure punerea uniformă în aplicare în statele membre ale UE.

ASPECTE GLOBALE

Punerea în aplicare a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă oferă ocazia de a consolida legătura dintre securitate și dezvoltare. Obiectivele de dezvoltare durabilă oferă șansa de a stimula coerența dintre dimensiunea internă și cea externă a politicilor UE.

DREPTURILE OMULUI

În contextul unei crize a migrației fără precedent, al conflictelor prelungite din mai multe țări – inclusiv din vecinătatea UE – și al înmulțirii cazurilor de hărțuire și de atacuri împotriva apărătorilor drepturilor omului și a societății civile, 2016 rămâne, pentru Uniunea Europeană, un an al provocărilor extraordinare legate de drepturile omului. Aceste provocări fac necesare eforturi hotărâte din partea UE în vederea respectării standardelor în materie de drepturi ale omului și a principiului nediscriminării, a protejării populației civile, a promovării și apărării drepturilor femeilor și fetelor și a sprijinirii apărătorilor drepturilor omului, consolidând concomitent societatea civilă. Pentru a crește gradul de sensibilizare cu privire la provocările în materie de drepturi ale omului în lume și pentru a discuta prioritățile în materie de drepturi ale omului în cadrul politicii externe a UE, ÎR a lansat, în martie 2016, inițiativa #EU4HumanRights, cu implicarea efectivă a instituțiilor UE și a statelor membre. În iunie 2016, concluziile Consiliului au reafirmat sprijinul ferm al UE pentru Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului și au exprimat un sprijin deplin pentru activitatea valoroasă a Grupului de lucru al ONU pentru afaceri și drepturile omului.

În iulie 2015, miniștrii de externe ai UE au adoptat noul Plan de acțiune privind drepturile omului și democrația, care stabilește prioritățile UE pentru următorii cinci ani. Planul de acțiune asigură punerea în aplicare continuă a Cadrului strategic din 2012 privind drepturile omului și democrația și constituie un ghid pentru activitățile UE în domeniul drepturilor omului în 2016 și în anii următori. Planul vizează o mai bună abordare a problemelor prin intermediul unor acțiuni bine direcționate și al utilizării sistematice și coordonate a tuturor instrumentelor UE, în special a orientărilor, a seturilor de instrumente și a altor poziții convenite ale UE, precum și a diferitelor instrumente de finanțare externă, îndeosebi a Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO).

La nivel multilateral, UE va continua să fie o susținătoare ferventă a apărării și promovării universale a drepturilor omului, desfășurând activități în special prin intermediul Comisiei a III-a a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite și al Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite. În 2016, UE își va promova prioritățile tematice prin intermediul unor rezoluții care să se axeze pe un moratoriu privind pedeapsa cu moartea, pe drepturile copilului și pe libertatea religioasă sau de convingere în cadrul Adunării Generale a ONU din toamna anului 2016, precum și prin rezoluții specifice fiecărei țări. UE a fost o susținătoare ferventă a unei abordări a obiectivelor de dezvoltare durabilă bazate pe drepturile omului, abordare adoptată în cadrul Agendei 2030, în septembrie 2015. Punerea în aplicare a Agendei 2030 a început, iar UE își va menține sprijinul pentru abordarea bazată pe drepturile omului și în 2016.

UE va fi consecventă și va exercita presiuni asupra guvernelor partenere pentru ca acestea să respecte principiul libertății de asociere și să îi protejeze pe apărătorii drepturilor omului, inclusiv prin declarații publice. Atunci când este necesar, UE și diplomații statelor membre vor continua să monitorizeze procesele și să viziteze activiști deținuți în zeci de țări.

Sprijinul acordat spațiului societății civile și apărătorilor drepturilor omului va rămâne o prioritate-cheie pentru UE în 2016. UE va sprijini rezoluțiile privind spațiul societății civile și apărătorii drepturilor omului în cadrul Consiliului ONU pentru Drepturile Omului și al Adunării Generale a ONU și va continua să facă uz de instrumentele sale financiare, inclusiv Fondul de urgență al IEDDO pentru apărătorii drepturilor omului aflați în pericol. Noul mecanism în favoarea apărătorilor drepturilor omului, finanțat prin IEDDO și intitulat „ProtectDefenders.eu”, care a fost lansat în toamna anului 2015, ar trebui să aducă o contribuție importantă în 2016.

Cadrul de politici al UE privind sprijinirea justiției de tranziție, adoptat de Consiliu în noiembrie 2015, va continua să fie pus în aplicare în scopul consolidării consecvenței implicării UE în acest domeniu și al furnizării de orientări pentru personalul UE și al statelor membre ale UE. În acest context, UE își reafirmă politica solidă de sprijinire a Curții Penale Internaționale.

Apărarea și respectarea drepturilor omului și exercitarea acestora de către femei și fete, precum și lupta împotriva violenței de gen au rămas prioritare pe agenda UE. După revizuirea la nivel înalt a agendei globale privind femeile, pacea și securitatea, în 2015, UE își va concentra eforturile în 2016, printre altele, pe sporirea eforturilor de îmbunătățire a participării femeilor la prevenirea și soluționarea conflictelor, pe prevenirea și combaterea violenței sexuale și a violenței bazate pe gen în situații de conflict și pe abordarea dimensiunii de gen în contracararea amenințărilor emergente, precum terorismul și extremismul violent.

MIGRAȚIA

Migrația va rămâne o parte integrantă a politicii externe generale a UE, urmând să se depună eforturi suplimentare bazate pe angajamentul față de o abordare cuprinzătoare și echilibrată din punct de vedere geografic, al cărei fundament îl constituie Agenda europeană privind migrația. Va continua punerea în aplicare a declarației comune cu Turcia, iar UE va sprijini țările din Balcanii de Vest. În zona centrală a Mării Mediterane fluxurile trebuie reduse, salvându-se astfel vieți omenești și subminându-se modul de operare al persoanelor care introduc ilegal migranți. UE își va continua activitatea comună cu o serie de țări partenere de importanță majoră din Africa și din Asia. În același timp, UE va continua să ofere asistență și sprijin statelor membre ale UE din prima linie pentru a asigura controlul la frontierele externe și pentru a evita fluxurile migratorii necontrolate. UE va colabora cu parteneri terți pentru a pune în aplicare abordarea vizând cadrul de parteneriat în vederea unei mai bune gestionări a migrației, a reducerii fluxurilor de migrație neregulamentară și a accelerării returnărilor. Abordarea noastră vizează soluționarea cauzelor profunde ale migrației neregulamentare și ale strămutării forțate, prin crearea de parteneriate solide cu țările de origine, cu cele de tranzit și cu țările-gazdă terțe, exploatând la maximum politicile, procesele și programele existente.

UE reamintește necesitatea de a consolida controlul la frontierele externe ale UE pentru a îndeplini atât obiectivele vizând migrația, cât și pe cele privind securitatea, în conformitate cu concluziile Consiliului European din octombrie 2015 și din iunie 2016.

UE recunoaște, de asemenea, caracteristicile specifice ale frontierelor maritime, în conformitate cu concluziile Consiliului European din februarie 2016.

Dialogurile la nivel înalt cu țările de origine și de tranzit au reprezentat un instrument important, în vederea continuării integrării în dialogurile politice globale a cooperării coerente și multilaterale în domeniul migrației, inclusiv în ceea ce privește returnarea/readmisia și aspectele legate de securitate. Acestea vor fi de acum extinse și consolidate prin punerea în aplicare a unor parteneriate mai strânse, printre altele cu principalele țări de origine și de tranzit identificate în comunicarea privind un nou cadru de parteneriat, adoptată de Comisie la 7 iunie 2016, și în conformitate cu concluziile Consiliului European din iunie 2016, în tandem cu dezvoltarea unei cooperări regionale mai ample în temeiul unor instrumente precum procesele de la Khartoum și Rabat, Procesul de la Praga și Procesul de la Budapesta/Parteneriatul privind drumurile mătăsii. Aceste eforturi vor fi dublate de o exploatare mai strategică a resurselor în cadrul Fondului fiduciar de urgență pentru Africa și de instituirea unui plan ambițios de investiții externe, pentru a aborda cauzele profunde ale migrației și pentru a contribui totodată la atingerea altor obiective de dezvoltare.

În mod similar, în contextul punerii în aplicare a planului de acțiune de la Valletta (adoptat la reuniunea la nivel înalt din 11-12 noiembrie 2015), UE va întreprinde acțiuni ulterioare vizând toți cei cinci piloni, inclusiv în materie de returnare, readmisie și reintegrare, fără a pierde din vedere aspectele de securitate. De asemenea, UE va asigura o monitorizare corespunzătoare a principalelor acțiuni prevăzute în declarația adoptată la Conferința la nivel înalt privind ruta est-mediteraneeană și a Balcanilor de Vest (8 octombrie 2015).

UE va continua să colaboreze cu partenerii săi sudici din Africa de Nord, din Sahel și din Cornul Africii, în vederea subminării modului de operare al persoanelor care introduc ilegal migranți și pentru a consolida capacitățile de gestionare a frontierelor, inclusiv prin intermediul misiunilor și al operațiilor PSAC.

Reuniunea la nivel înalt a Adunării Generale a ONU privind fluxurile de refugiați și de migranți din septembrie 2016 a subliniat faptul că aceasta nu este o problemă europeană, ci o provocare globală majoră și pentru a obține un angajament ferm din partea comunității internaționale, contribuind astfel la consolidarea ideii că rezolvarea acestei probleme este o responsabilitate globală. Acțiunile ulterioare reuniunii la nivel înalt și elaborarea celor două pacturi se vor dovedi esențiale.

UE rămâne extrem de vigilentă în ceea ce privește noi rute posibile pentru migrația neregulamentară și va lua măsurile care s-ar putea dovedi necesare în acest sens. Orice aglomerare bruscă a unor rute alternative ca urmare a închiderii de facto a rutei Balcanilor de Vest va duce la o reorientare rapidă a acțiunilor UE.

UE își va menține angajamentul de a asigura siguranța și apărarea drepturilor omului pentru toți migranții și refugiații, în special pentru numărul tot mai mare de femei și de copii migranți. Agenda europeană privind migrația, care a fost adoptată de Comisie în luna mai 2015, a acordat prioritate respectării drepturilor omului în cadrul fiecărui pilon de acțiune. Importanța protejării drepturilor omului în cazul migranților a fost subliniată de liderii africani și europeni cu ocazia reuniunii la nivel înalt de la Valletta. Acest angajament față de respectarea demnității migranților și a refugiaților a fost reafirmat în cadrul Conferinței la nivel înalt privind ruta est-mediteraneeană și a Balcanilor de Vest. În 2016, UE va adopta măsuri suplimentare de protejare a refugiaților și a migranților în țările învecinate, de sprijinire a comunităților gazdă, precum și de garantare a faptului că acțiunile sale externe în materie de migrație respectă dreptul internațional privind drepturile omului și refugiații, inclusiv principiul nereturnării. Această direcție va fi consolidată și mai mult prin punerea în aplicare a noului cadru de parteneriat, sub supravegherea ÎR/VP.

OBSERVAREA ALEGERILOR ȘI DEMOCRAȚIA

Democrația este amenințată la nivel mondial și spațiul de care dispune societatea civilă se îngustează. UE are un rol important de jucat în promovarea și sprijinirea instituțiilor, organizațiilor și actorilor în contexte din ce în ce mai represive.

UE a devenit un actor-cheie în sprijinirea democrației, parțial datorită credibilității misiunilor sale de observare a alegerilor (MOA), care respectă standarde înalte de integritate și independență, în conformitate cu Declarația de principii privind observarea internațională a alegerilor. UE și-a reafirmat angajamentul față de această declarație în contextul Planului de acțiune din 2015 privind drepturile omului și democrația.

Recomandările MOA ale UE sunt esențiale pentru colaborarea cu toți interlocutorii în vederea îmbunătățirii proceselor electorale viitoare, iar UE și-a întărit angajamentul de a întreprinde acțiuni riguroase de monitorizare a recomandărilor MOA ale UE, precum și a recomandărilor MOA ale OSCE/ODIHR. Aceste recomandări sunt în prezent invocate în mod sistematic în cadrul dialogurilor politice cu țările partenere și contribuie la conturarea asistenței electorale a UE. Noul plan de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația subliniază, de asemenea, necesitatea de a consolida bunele practici pentru a asigura acțiuni eficiente de monitorizare în urma misiunilor UE de observare a alegerilor.

UE și-a finalizat, în februarie 2016, exercițiul-pilot pentru sprijinirea democrației în vederea îmbunătățirii consecvenței acțiunilor sale cu privire la democrație. O serie de delegații ale UE, împreună cu state membre prezente pe teren, au consolidat analiza comună a provocărilor democratice în țările partenere, identificând domenii de activitate susceptibile de a contribui la reformele democratice din țara parteneră într-un mod personalizat și eficient. Elaborarea de planuri de acțiune privind democrația va continua în 2016.

Exercițiul-pilot a arătat necesitatea de a extinde sprijinul UE acordat instituțiilor democratice prin axarea pe interacțiunile dintre instituțiile statului și cetățeni, prin sprijinirea adunărilor legislative, prin consolidarea legăturii dintre partidele politice și cetățeni și prin sprijinirea democrației locale, precum și prin implicarea actorilor tradiționali care joacă un rol în consolidarea democrației. De asemenea, acesta a încurajat crearea de sinergii mai profunde între analiza privind democrația, strategiile de țară privind drepturile omului și foile de parcurs privind societatea civilă. Planul de acțiune al UE privind democrația și drepturile omului obligă UE să își intensifice activitatea de susținere a sistemelor pluripartite, a partidelor politice și a adunărilor legislative – în scopul extinderii spațiului politic – și să consolideze legătura dintre misiunile de observare a alegerilor și agenda mai generală de susținere a democrației. Monitorizarea mai sistematică a recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor, inclusiv prin intermediul asistenței electorale, contribuie la acest obiectiv.

Sprijinul direct din partea Fondului European pentru Democrație (FED) acordat grupurilor-țintă este finanțat prin intermediul unor resurse suplimentare care provin din contribuții voluntare din partea statelor membre și a altor părți interesate, cum ar fi fundațiile private etc. În iunie 2015, Comisia a decis să aloce o nouă contribuție de 12 milioane EUR pentru costurile de funcționare ale FED în perioada 2015-2018.

ALTE DOMENII DE ACTIVITATE

Diplomația în domeniul climei

Diplomația europeană în domeniul climei a jucat un rol-cheie în pregătirea terenului pentru obținerea unui acord global ambițios privind schimbările climatice la COP21 de la Paris. Acest angajament pozitiv în favoarea acțiunilor globale de combatere a schimbărilor climatice a fost reconfirmat în contextul planului de acțiune al UE privind diplomația în domeniul climei, adoptat de Consiliul Afaceri Externe la 15 februarie 2016.

UE va continua să sprijine punerea în aplicare a Acordului de la Paris și va colabora cu alte țări pentru a sprijini punerea în aplicare deplină a angajamentelor lor de reducere a emisiilor, astfel cum figurează în contribuțiile lor preconizate stabilite la nivel național. Vor fi continuate eforturile de abordare a interconexiunilor dintre schimbările climatice, resurse naturale, inclusiv apă, prosperitate, stabilitate și migrație. Efectele destabilizante ale schimbărilor climatice vor fi abordate în continuare de UE cu unele dintre țările partenere, inclusiv prin evaluări ale riscului climatic și sprijin pentru consolidarea capacităților.

Diplomația în domeniul energiei

Ca urmare a Concluziilor Consiliului privind diplomația UE în domeniul energiei și a planului de acțiune al UE privind diplomația în domeniul energiei, adoptat în iulie 2015, considerentele legate de dimensiunea externă a diplomației în domeniul energiei au fost încorporate mai susținut în activitățile UE. Parteneriatele și dialogurile în materie de energie ar trebui să rămână consecvente cu obiectivele relevante de politică externă – inclusiv cu cele vizând schimbările climatice – și să promoveze diversificarea surselor, a furnizorilor și a rutelor de aprovizionare, precum și tehnologii sigure și durabile, cu emisii scăzute de carbon și eficiente din punct de vedere energetic, inclusiv cu scopul de a oferi oportunități de afaceri pentru întreprinderile din UE. Dialogurile privind energia ar trebui să includă, dacă este cazul, discuții privind evoluțiile în materie de securitate energetică de la nivel mondial și regional și, dacă este posibil, să țină seama de particularitățile și de angajamentele relevante existente ale statelor membre ale UE. Acestea ar trebui, de asemenea, să asigure garantarea suveranității și a drepturilor suverane ale statelor membre de a explora și dezvolta propriile resurse naturale. UE își menține angajamentul de a promova și îmbunătăți continuu cele mai ridicate standarde de securitate nucleară în țările terțe.

Politici bazate pe valori

La 28 ianuarie 2016, UE a publicat primul său raport cu privire la impactul „sistemului generalizat de preferințe” (SGP), inclusiv cu privire la impactul SGP+ asupra unui număr de 14 țări vulnerabile, cu venituri inferioare sau medii inferioare. SGP+ se bazează pe conceptul global de dezvoltare durabilă. Prin intermediul acestui sistem, țările implicate nu plătesc taxe când exportă o gamă de produse către UE. În schimb, aceste țări trebuie să fi ratificat 27 de convenții internaționale fundamentale, inclusiv convențiile Organizației Națiunilor Unite (ONU) privind drepturile omului și convențiile Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind drepturile lucrătorilor, și trebuie să accepte să coopereze în ceea ce privește monitorizarea punerii în aplicare a acestora. Toate cele 14 țări beneficiare ale SGP+ supuse evaluării au făcut eforturi semnificative și au demonstrat un angajament politic și instituțional autentic, dar mai sunt încă multe de făcut. Continuă monitorizarea și dialogul periodic cu actualele țări beneficiare (Armenia, Bolivia, Capul Verde, Georgia, Kârgâzstan, Mongolia, Pakistan, Paraguay și Filipine). Următorul raport bienal privind impactul SGP va viza perioada 2016-2017.

Minereurile din zonele de conflict

UE este implicată activ în pregătirea următoarei etape – potențial mai intensive – de finanțare a unui număr de proiecte vizând încurajarea aprovizionării responsabile cu minereuri provenind din zone de conflict și zone cu risc ridicat. Acțiunile ulterioare vor ține seama de experiența acumulată din perspectiva programelor actuale ale UE – derulate în prezent în cadrul instrumentului care contribuie la stabilitate și pace – cu privire la implicarea OCDE legată de „minereurile din zone de conflict” (sprijin din partea UE în valoare de 1 milion EUR pentru perioada 2014-2015) și mulțumită Conferinței internaționale pentru regiunea Marilor Lacuri/Inițiativei regionale privind resursele naturale (sprijin din partea UE în valoare de 3 milioane EUR pentru perioada 2014-2016).

Diplomația economică europeană

Obiectivul diplomației economice europene este de a contribui la prosperitatea economiilor UE în context global. Prin potențarea aspectelor legislative, politice, comerciale, financiare sau culturale, aceasta creează stimulente pentru comerț, cooperare și investiții în context global, exploatând atuurile Europei și poziția sa de lider, urmărindu-se cooperarea eficientă între actorii UE și îmbunătățirea coerenței și eficienței acțiunii externe a UE în domeniul economic.

Au continuat lucrările privind o agendă a diplomației economice cu adevărat integrată și eficace la nivelul UE, pornind de la următoarele elemente constitutive: 1) o mai bună coordonare și coerență a politicilor UE; 2) relații mai bine structurate cu statele membre ale UE și cu întreprinderile din UE; 3) consolidarea rolului Băncii Europene de Investiții, care ar urma să joace un rol important în procesul de internaționalizare a IMM-urilor, precum și în ceea ce privește acordarea de garanții pentru investitori în zonele de risc; și 4) consolidarea rolului delegațiilor UE.

PERSPECTIVELE PENTRU 2017

Activitatea de punere în aplicare a Strategiei globale a UE va furniza cadrul pentru relațiile externe ale UE pentru anii următori, inclusiv în domeniul PESC. Punerea în aplicare a strategiei în toate domeniile de politici îi va permite Uniunii Europene să facă față provocărilor și crizelor într-un mod mai eficace și mai coordonat. În anul 2016 au demarat lucrările privind inițiative subsecvente menite să confere acțiunii externe a UE mai multă credibilitate, capacitate de reacție și coerență, în special în sectorul dezvoltării rezilienței și în cel al abordării integrate a conflictelor și a crizelor, a securității și a apărării, precum și privind consolidarea legăturii dintre politicile interne și cele externe, acordându-se atenție migrației și combaterii terorismului. Aceste lucrări vor continua pe tot parcursul anului 2017, precum și ulterior.